

Maria Prat (1906-2006). Peziou-c'hoari

Brezoneg Berlewane a veze implijet gand Maria Prat. Miret ez eus bet eun nebeud traou euz ar brezoneg-se. Dre vraz eo bet adlakaet he brezoneg hervez ar stumm "lennegel", dreist-oll *-it* e-leh *-et* evid an eil gour liez euz ar verbou, evid na vefe ket heñvel ouz an ano-gwan-verb.

Ober a ra gand "zo" e leh "ez eus" hag a-wechou gand gerioù galleg brezonekaet. Savet e oa bet an oll beziou-c'hoari-mañ evid "Beilladegou Treger".

Taolenn

Chadenn ar galeour.

Gwele Kolaig.

Kant vloaz ma mam-gaer.

Chadenn ar galeour

Roll ar hoarierien :

Lom an Dosenn, 50 vloaz.

Soazig, e verh, 20 vloaz.

Gwill, paotr an asurañsou, 40 vloaz.

Ronan, an torfetour, 35 bloaz.

Frañsin, 45 bloaz.

Jelvestr, he mab, 25 bloaz.

Ar Mêr.

Ar Person.

Anton an Dall.

Mona-goz, ar baourez.

Ivona, eur plah-yaouank.

Tinig, eur plah-yaouank all.

Mamm-goz.

Bet c'hoariet evid ar wech kenta e1977.

Arvest kentañ

Diviz kentañ

Lom

(O tond gand eun horolaj). Laret vez penaoz Lom an Dosenn a zo e horolaj war-lerh, mez penaoz na vefe ket gand eur hoz mekanik evel-henn ? a 'h a an nadoz vihan war a-raog e teu an nadoz vraz war a-dreñv.

N'eus forz, daoust ma n'on ket deuz ar vicher, pell ahane, eh an da êsaad dresañ anezañ, rag ne brenin ket unan nevez ive, foeltr gar din.

Ronan

(O tond). Salud, Lom an Dosenn !

Lom

(Souezet). Ya, med sell 'ta piou an tonner a zo arru amañ ! Ronan, me zoñje din e oas eet da vale da fas velget n'ouzon ket da beleh, hag eh out arru en-dro, ha d'ober petore micher ?

Ronan

Arsa, goud a rez mad em-eus desket daouzeg micher hag em-eus da heul trizeg mizer, ha c'hoaz mizer, arabad din lared, rag pa ne gavan ket eur labour d'ober e kavan eun all.

Ato ! o vond da beleh out gand an hotolaj-se ?

Lom

Feiz sur, da êsaad dresañ anezañ, pa na'h a na war a-dreñv na war a-raog.

Ronan

Dresañ anezañ ? Diskwel din, med da betra ne brenez ket unan nevez rag te a gle kaoud arhant.

Lom

Arhant ? heu... N'on ket avad milioner, med n'on ket ive paour-du.

Ronan

Nann, med c'hoant dastum ar bed 'n eur gogenn u. Sell, ma teus eun tamm alhwez aze me 'h a da divouzelli hennez ha da lakaad anezañ da vond 'vel nevez, a laran dit eh on Daniel mil micher. (*Azezañ a ra*).

Lom

Ma feiz 'vad, n'am-eus nag alhwez na dizalhou, med sell amañ eur boentenn gamm hag a raio an afer, hag eur bluenn yar deuz lost ar hog da diboultrennañ an diabarz.

Ola ! arru a zo unan mad all amañ c'hoaz hirie. Red eo lared emañ an deiz.

Gwill

(*O tond*). Salud tud vad, war ar labour, me gred ?

Lom

Salud, krag-aotrou.

Ronan

War ar labour a lerez ? Kentoh emañ or labour warnom.

Lom

Ha te a zo 'michañs o klask diwall deuz ar gwall-reuz ?

Gwill

O ! istoh evidon a zo, hirie beure em-eus gwelet unan, sellit ! oh ober zin ar groaz evel-henn. Hemañ a zo o soñjal penaoz bevañ hemañ heb skuizañ hemañ, na lakaad beh war hemañ.

Ronan

Hañ ! Hennez avad a ouveze ober katekiz.

Lom

Ya, sell aze eur skol nevez d'ober tud didalvez. Ha te zo eet er gompagnunez-se ive ?

Gwill

Ha n'on ket avad. Me zo eet 'n eur gompagnunez da zikour tud ma bro,

me gred. Ze zo kaoz eh on o redeg an tier, sellit ! oh ober asurañsou.

Lom

Petra a lerez aze ? Ze zo galleg, med te, sur, zo bet er skol.

Ronan

Me zo ive, e skolid ar louarn.

Gwill

'Hanta 'vel-henn eh eo, ar Hoñsul.

Lom

Hañ ya, Napoléon Bonaparte.

Gwill

Just ar seurt-se, ya, 'n-eus greet eur lezenn 'vid an hini a garo, selaou, sell, e raio an dud peb a doullad gwenneien, lakom peb a eur skoed hag e vo greet eur hef.

Lom

Hañ ya, kef Nedeleg.

Gwill

Med nann, arhant vo lakeet er hef-se ha ma varv an hini a-nevo asuret e vuhez, an den a doucho eur pakad arhant.

Lom

Hañ ! hañ ! an hini maro a doucho arhant ? Med petra a raio gante ?

Ronan

Da gomañs, toud an dud a varvo, an hini vo ket lahet.

Gwill

Tud a hiz koz, tud diwar ar mêz, lezit ahanon da lared deoh penaoz ne gomprenit netra hag e vo diêz lakaad ahanoh da heuill ar lezennou, ha koulskoude e vo red ober, sellit, 'benn kant vloaz pe kant hanter-kant vloaz amañ e vo asuret toud an dud, toud an treou, gweled a refet.

Lom

Gweled a rin ? 'Benn kant hanter-kant vloaz amañ ? Ze zinifi 'mo ket torret ma horn butun c'hoaz 'benn neuze ?

Ronan

Geo, pell a vo, pe e vo torret dit, med hemañ zo eun spes « lennerez planedennoù » hag e houlennez petra diganim neuze ?

Gwill

Feiz, sur, eur skoed hag eh asurin deoh ho puhez.

Ronan

Euz peleh e roin eur skoed dit pa n'em-eus ket daou liard ?

Lom

Me 'm-eus, marteze, med avad mired aneze a rin pa 'h int din, 'vel ema ma buhez din ive. N'on ket o vond da rei aneze da gas da Napoléon.

Nann, nann, dastum da baperou ha kemer toull an nor.

Gwill

Pennou kaled, c'hwi 'po keun hag a deuiio war ma lerh, ya, med war-lerh, kenavo.

Lom

Biken avad n'am-mo keun, med bepred eh an war da lerh. (*Mond a ra er-mêz*).

Ronan

Eet out er-mêz, Lom ? A ! pa'm-eus laret n'em-oa ket daou liard 'teus respontet : « me 'm-eus, med mired a rin aneze ». Ya, marteze, mankoud 'ra din kemer pasianted war-dro ar hoz horolaj-mañ, ha tamm-ha-tamm e klevin peleh emañ da yalh ? Ha hounnez a vo din, ha c'hoaz ne vo ket sammet ma hoñsiañs, ha da gomañs, n'em-eus hini ebed.

Lom

(*O tond*). Karzet eo, ar honter loereg, kemeret 'n-eus garront ar vouillen. Ne zouetan droug ebed dezañ, nemed sehañ 'n eur geuruegell bennag gand e baperou.

Te ne larez ger ebed, Ronan. N'a ket mad an treou ?

Ronan

Mond a refont.

Frañsin

(*O tond*). Deiz mad da oll dud an ti-mañ.

Lom

Ya, med sellit 'ta ! Piou a zo arru amañ ! Petore itron, ne oan ket avad o hortoz ahanoh.

Ronan

Neuze 'ta e talh tud d'arruoud ha ne oas ket o hortoz ?

Lom

Ya, 'vad. Laret 'mije deoh, Frañsin, azezañ, paneverd e santan penaoz n'oh ket arru amañ gand eur gaoz da blijoud din.

Frañsin

Abalamour da betra ne blijo ket ma haoz deoh peogwir me gred e plijo d'ho merh ? Ha lezit ahanon da lared deoh penaoz dever hag evurusted eun tad 'vel eur vamm, eo klask eurvad o bugale.

Ma mab Jelvestrig deuz kreiz ar mor a zoñj 'n ho merh Soazig. Hi ive 'deus mesk he saout, me zo sur e soñj ennañ.

Lom

Petra 'peus laret aze ? Deuz mesk he saout ? C'hoant 'peus da lared eo ma merh eur plah-saout ? Hag ho mab, petra eo ? Eur pesketêr morued, me gred e talh Soazig eur renk uhelloh o vesañ saout he zad evid o vond gand ho mab d'ober kampagn ar laou¹.

Frañsin

Arsa, Lom, n'it ket da 'n em gemer, med lezit ahanon da achui ma haoz ha da lared deoh penaoz n'eus micher dizenorabl ebed. Ma eo eet ma mab da vartolod eo dre m'e-neus kollet e dad en-bugel, ha war ze 'm-eus ranket gwerzañ ma zaout ha lezel ma douar.

Lom

Ya, ya, bet oa ho mab o kontañ ze din hag o klask evelдох kontañ kaoziou brao d'am flahig. Med ola ! gortozit !

Frañsin

'Hanta ya, bet e oa, juntet o haoz, hag eet ar joa hag an esperañs 'n e galon da adkemer e vatimant. Med sur 'n-eus kavet hir an amzer abaoe o soñjal er plah yaouank. Ha bremañ 'n eur porz-mor 'n-eus kavet eur hamarad o tond d'ar gêr, ha hennez zo deut deuz e berz da lared din dond beteg amañ da weled Soazig ha da houlenn ho ker.

Lom

Koll ho poan hag hoh amzer ho-po greet rag ma ger n'ho-po ket, na ma merh na welfet ket ive pa n'emañ ket er gêr. Ha pa vije, me zo mestr dezi pa eo minorez.

Ronan

Amañ 'm-eus aon vo stard ar foenn da dennañ. Lom an Dosenn n'eo ket Breton 'vid netra.

Frañsin

¹ kampagn ar laou : deuz kampagn ar moru en Douar-Nevez, e veze greet « kampagn ar laou », da lavared eo « kampagn ar vizer ».

Me 'h a da lared deoh penaoz, Lom, n'oh ket muioh mestr d'ho merh evid na 'h on-me d'am mab. Ar vugale zo prestet d'o zud gand Doue ha n'eo ket gleet deze stourm oute, nemed bezañ e vefent o vond en eun hent treuz bennag.

Soazig

(O tond).

Ronan

Setu arru an hini wellañ.

Soazig

Deiz mad, Ronan. O ! Frañsin, deiz mad.

Frañsin

Deiz mad 'ta, Soazig, ma flah bihan.

Lom

Me zoñje din oas eet d'ar bourk hag eh out aze ?

Soazig

Bet eh on, er bourk, med perag, Frañsin, n'oh ket azezet ?

Lom

Arsa, me eo a zo da lared d'an dud azezañ m'am-mez c'hoant, n'eo ket te, rag me eo a zo mestr amañ, hag e vin c'hoaz eun toullad a vloaveziou.

Soazig

Ma zad, heritañ 'ran dit, med n'eo ket gleet da den ebed kemer kement-se a don da lared : « Me zo mestr war ar reou all. »

Ronan

Lom, ar lapoused, pa deu ar houlz, a nij er-mêz an neiz, hag ar vugale o-deus droed d'ober memez tra.

Frañsin

Te gaoze mad, Ronan. Sikour ahanon da rei ze da gompren da Lom.

Ronan

Opala ! me, 'm-eus ket eur loerou ruz da lakaad, paz muioh evid eur reou a liou all, ha n'on ket o vond d'ober bazvalan. Nann, me n'houllan ket bezañ tamallet na tapet a-bouez ma zeod. Nann, c'hwi 'n em ingalo buannoh 'vid na dresin-me ar hoz tako-mañ.

Frañsin

Lom, ma ger diwezañ. Goulenn 'ran diganeoh ho merh hag ho konzantamant d'ober an dimezi pa vo distro ma mab 'benn eun toullad

sunveziou amañ.

Lom

Ma merh a hortozo ken 'mo kavet dezi unan deuz ma doare.

Soazig

Feiz, ma zad, oas dimezet d'an hini oa plijet dit.

Lom

Ya, da unan hag he-devoa kement a leve evel don, ha te a ranko ive kaoud unan hag a-nevo kement a arhant ha te, rag amañ zo kantskoedeien. Ya, n'emaint ket er bank, nag en daol-doull, med amañ en ti hag amañ e chomfont keit ha ma vin-me beo ha n'on ket c'hoaz tost da vervel.

Frañsin

Lom, na c'hwi na me ne ouzom ket pegen tost om da vervel, rag an eur-ze a zo koachet ouz an oll.

Lom

Alo, tra-walh a goz kaoziou. Kaoz an arabaduz hir ha paduz.

Soazig

Ma zad.

Frañsin

Ma eo kaoz kaoziou toud ar pezh a laran, eo koulz din tehel. Greet 'mo tro houll da vihannañ evid eur reuz, rag den ne oar petra zo en hent.

War-ze, neuze, kenavo. Kenavo, Soazig. (*Mond a ra er-mêz*).

Soazig

Frañsin, eun devez marteze.

Lom

Marteze petra ? Lom zo plomm en e za. Alo, pep hini 'n e hent. Me zo mestr war an dachenn.

Mad, eet eo an drutell a-raog. Bremañ neuze, ma merh, kerz d'an ti da lakaad traou ar gaoter war an trebez ha d'ober eun tamm yod ed-du da goan, ha me 'h a da zerri war ar loened. (*Mond a ra er-mêz*).

Soazig

Ne ran ket a forz petra vo amañ da goan. Me 'h a d'am gwele da harmed dindan ma liñseliou. (*Mond a ra er-mêz*).

Ronan

(*E-unan*). A ! Lom an Dosenn, te zo kriz ha digar evid da vugel. Eur paotr reud, med direudi a ri. Laret 'teus oas mestr war da arhant, med aze 'n em

dromplez. 'N em vanket out o lared diragon peleh e oa da gantskoedeien. 'Barz an ti amañ. Neuze vefont kavet. Me ne deui ket an dour war ma daoulagad evid laerez. Gwelet 'm-eus ma zud o laerez ive pa oant re baour evid bevañ. N'em-eus bet na katekiz na sarmon na skwer vad ebed, na plas deread e-touez an dud all. Redet 'm-eus ar vro, ha disteuret.

Med bremañ, 'n em gemerom ervad.

En deziou all, pa arruo ar martolod yaouank-se er gêr, o vezañ ma eo argaset gand Lom, e vo soñjet e-nevo teulet e veñjañs warnañ ha kement taol fall a arruo amañ a vo tamallet dezañ, n'eo ket din.

Ya, kemerom on amzer.

Lom

Ronan, pe eo dreset an horolaj pe n'eo ket, deuz d'az koan. Gweled a ran n'eus ger a yod, med neuze vo debret eun tamm bara segal gand eun tamm kigsall, ha lez ar geginerez penn-koz. Ar ger diwezañ vo da Lom.

Alo, paotr, deus d'az koan ma serret an nor. (*Souzañ a ra er-mêz*).

Ronan

Serret an nor ? Ya, ya, eun devez arruo vo serret an nor amañ.

Ma hoan avad, n'em-eus ket a naon o soñjal petra on in-zell d'ober, med arabad din diskwel dezañ na da den all ebed. Arabad din ive chom da grenañ pa welan tu da gaoud arhant. Pep hini evitañ.

Ma lezenn-me eo. Na Doue na mest. Kregi leoh vez krog, ha lahañ deuz ar red. (*Mond a ra er-mêz*).

Eil arvest

Ronan

(*War e wele*). Dorn Doue a sko ahanon. A ! nag a boan 'm-eus gouzañvet amañ eur bloaz 'zo ! Taget gand eur hleñved kriz ha diremed, ha n'em-eus nemed eun dra da hortoz : ar maro.

Poan am-eus 'n em oll izili, med eur boan all 'm-eus c'hoaz, kalz wasoh. Eur preñv a zo noz-deiz o vroudañ din ma hoñsiañs, ar remors, ar zoñj da vezañ bet ar grizder da lahañ eun den.

Ya, me eo am-eus lahet Lom an Dosenn er Pave-dir, hag eh on bet lach awalh o lezel tamall eun all en em flas, ha bremañ eo kaset ar paour-kêz Jelvestrig d'ar gaelou iñjustamant.

A ! ma ouveje an dud ar wirionez !

Frañsin

(*O tond*). Deiz mad, Ronan. 'Hanta, ma den kêz, penaoz 'mañ kont ganah ?

Ronan

... Sell... sellit 'ta piou ?

Frañsin

Ya, me 'zo deut d'ho kweled ha da degas dah eun draig bennag. Petra a gemerfet ?

Ronan

O netra ! Ne dalv ket a boan.

Frañsin

Hañ ! geo avad, arabad dah 'n em lezel da vond evel-se ; setu eun toullad frouez hag eur voutailad win mad da 'n em greñvaad. Lezit 'hanon ive d'ober eun tamm dresañ d'ho kwele.

Ronan

'Dalv ket a boan. Feiz 'vad, kalz re vad 'vid ar seurt din-me.

Frañsin

Med nann, paour-kêz Ronan, pell 'zo 'vijen deut da weled 'hanoh paneverd on bet me ma-unan gwall-glañv hag eh on bepred brevet gand ar rann-galon ha memez gand ar vez, o ya ! den ne gompren petore poan, pegen spontuz eo kaoud eur bugel er galeou. Jelvestrig kêz, ma mab paour, kondaonet iñjustamant.

Ma 'peus soñj, Ronan ? C'hwil 'oa en ti Lom an Dosenn pa oan bet eno o houlen e verh da dimezi evid ma mab, ha war digarez 'nevoa ket asantet an tad, an teodou fall o-deus tamallet e oa eet ar paotr yaouank pa oa arru deuz e dro pesketa da lahañ anezañ.

A ! petore iñjustis gand ar varnerien. Kas eun den didamall da "Cayenne" evid pad e vuhez. A ! ma faotr bihan.

Añfin, ar pezh a zo sur eo c'hoaz skañvoh e goñsianñs er galeou evid na 'h eo hini an torfetour o redeg hag o klask e blijadur gand arhant an den e-neus lahet.

Ne larit ger ebed, Ronan. 'Michañs e-peus poan-benn deuz an derzienn ; ne chomin ket pell da skuizañ 'hanoh.

Bepred e rankan lared dah penaoz 'n em glahar em-eus eun tamm esperañs.

Ma mab e-neus prometet da Itron Varia Druetz penaoz, ma vez kavet eun devez ar hriminel ha roet ar frankiz dezañ, e tegaso da chapel Sant Karre ar chadenn bonner a vez staget ganti beb noz a-bouez e droad hag abred pe diwezad, ar Werhez a zelaouo e bedenn.

Ne respontit ger ebed, Ronan. Sur mad e kavit re hir ma haoz, med eur gaoz eo hag a zo gwir ha repetet aliez gand an oll dud, rag ne vezer ket evid harz da gomz deuz torfed ar Pavez-dir.

Paour-kêz klañvour, larit din 'ta petra 'hallfen ober evidoh ? Petra 'peus c'hoant da gaoud ?

Ronan

A ! Petra ? N'onn ket evid lared... par... Pardon, 'benn... goud... goude. Nann, 'veritan ket.

Frañsin

Ma Doue, me n'em-eus mann da bardoni dah. Ma 'mije avad, e oan prest d'ober. Med, larit din 'ta berr-ha-berr a-raog ma 'h in kuit, petra 'peus c'hoant ? Petra 'peus ezomm ?

Ronan

Gweled eur beleg.

Frañsin

'Hanta dioustu, peogwir e tremenan dre ar bourk, me 'h a da zon er presbitoar ha me 'zo sur ne vo ket pell an Aotrou Person o tond beteg amañ.

War ze, e laran dah kenavo n'ouzon ket pegoulz, rag me 'zo o vond da dilojañ da guitaad parrouz Plounevez-Moedeg evid mond da chom da Lanvelleg, leh 'm-eus eun ti hag a oa d'am fried.

Neuze 'ta, Ronan, kenavo, ha welloh yehed dah.

(Mond a ra er-mêz).

Ronan

Ken... ken... O ! Doue... en dro... dro-mañ, 'h on peurstrafuillet. O ! Med sellit piou a zo deut d'ober brao din ? Mamm an hini a zo eet d'ar galeou 'n em flas.

A ! ma dije gouveet honnez e oan-me ar hriminel. O ! lahet sur he-dije lahet 'hanon ; ha koulskoude nann, rag eur gristenez eo hag en kalon an dud-se a zo eun dra bennag a harz 'hane da 'n em vañji.

Ha me bremañ wasoh evid biskoaz a zo taget gand remors a goñsiañs. Ha da biou ha pegoulz eh anzavin-me ma zorfed ? N'ouzon ket.

Gwill

(O tond). Salud, Ronan. 'Hanta, penaoz e tro ar rod ganit ?

Ronan

Ruillet 'vel a lerez war an tamm gwele paour-mañ. Med ahann, ne zavin ket ken.

Gwill

A ! ba ba ! Hemañ a zo kaojou gantañ. Da betra dit koll kalon evel-se ? Petra 'teus neuze ? Me 'ouveen ket e oas klañv.

Ronan

A !... Petra ? Kalz a dreou, da gentañ eur hrign-beo.

Gwill

Damen ya, pe daou, eur hañser, daoust peleh en biz bihan droad ?

Ale, deus dezi, ha c'hoarz deuz ar vuhez, petra 'zoñji pegen kaer eo bevañ !

Ronan

A ! gwir a lerez. Kaer bevañ, ya, evid an dud all, med ive, ma... ma... hoñsiañs.

Gwill

Sell aze, bremañ Ronan 'n-eus eur hañser 'n e goñsiañs. War ze 'h an da azezañ, sell, da asuri da vuhez dit mar kerez, ha neuze 'h i da goz.

'Teus ket a zoñj, sell, e oam 'n em gavet asamblez en ti Lom an Dosenn en Plounevez ? 'Hanta, laret 'm-oa da Lom bezañ asuret e vuhez ganin, ha neuze marteze ne vije ket bet lahet, pe da vihannañ 'nije bet touchet arhant.

Ar paour-kêz den ! Lared 'vez bezañ muntret 'n e di gand eur fripon laer daonet. Ya, an hini 'n-eus greet an torfed-se, marteze zo en ivern 'benn bremañ, med da hortoz se, zo kaset unan d'ar galeou, med ne gredan ket e vefe Jelvestrig an torfetour, war digarez n'houlle ket rei e verh dezañ.

Med pa laran, ar Justis 'ra aliez iñjustis.

Alo, Ronan, sav da benn ha ro din eun toullad eksplikasionou ma asurin dit da vuhez, petra ?

Ronan

Ro peuh din, sell, gand ma buhez, ne dalv ket a boan, me eo ma hoñsiañs.

Gwill

Hañ ! Hemañ zo charre gantañ gand e goñsiañs. Me ne asuran ket a goñsiañsou. Ha neuze, petra 'teus da damall d'az koñsiañs ?

C'hoariet 'teus eun dro gamm bennag evel toud an dud, mond da vrakoni, da lakaad krouglasou da goad Rozambo, da forest Koad-an-Noz, med 'velkent pa 'teus na laeret na lahet.

Ronan

A ! Hast am-eus.

Gwill

Hast da betra ? Da vond da beleh ? Da weled piou ?

Ronan

Da... da... weled... eur beleg.

Gwill

A ! daich, en dro-mañ, e lakeez ahanon da hadkouezañ 'n em hoazez. Te, te, Ronan, klask ar Person ? Hag-eñ pa 'h eem asamblez da vrakoni, pa weles 'nezañ war an hent, ha 'n em vountes 'n eun toull zannel² evid nompaz saludi anezañ ?

² eun toull zannel : eun toull broh.

Ronan

Ro peuh, sell, pa vez beh war eun !

Gwill

Ma ! Ma ! souezet 'vo an dud o kleved komz ouzit, rag n'out ket anavezet 'vid bezañ eur glesker dour benniget.

Ronan

Ya, Gwill, souezet 'vo an dud pa glevfont.

Ar Person

(*O tond*). Salud, ma zud vad, ar peuh da vezañ ganeoh.

Gwill

Salud, Aotrou Person.

Ar Person

A ! deiz mad. Sell 'ta, Gwill an asurañsou ? 'Hanta, Ronan, te neuze 'zo klañv. Petra zo arru ganit ?

Ronan

A ! Aotrou Person, se zo... di... diêz da lared.

Gwill

Ba ! ba ! Me 'gred penaoz Ronan a ra gwad fall ; 'oar ket e-unan gand petra, med n'eus ket bet greet ordinal, rag hemañ 'zo bet eun evn.

Ar Person

Hag a vo c'hoaz pa zavo alese.

Gwill

War ze, me 'h a da lezel ahanoh ho-taou ha da lared dah kenavo.

Ronan

Gwill, grez eun dra evidon. Kerz da glask eun test ha deus gantañ en-dro. Kerz da glask an Aotrou Mêr.

Gwill

(*Sebedennet*). Ola 'vad !

Ar Person

Petra, an Aotrou Mêr ? Hañ ! feiz 'vad, n'emañ ket a-bell ; 'h on o paouez komz gantañ aze war an hent.

Gwill

Neuze 'ta 'h an d'ar red war e lerh.

(Mond a ra er-mêz).

Ronan

Azezit bremañ 'n em hichenn, mar plij, ma êsain goul... goulenn pardon. Koulskoude, nan-eus pardon ebed evidon.

Ar Person

Med geo. Doue a bardon ha me a ra ivez. Gwir eo n'e-poa biskoaz c'hoaz digoret din dor ho ti, na klasket ivez antren 'n em zi-me, nag en ti on mestr en iliz, med gweled a rit eh on deut dustu pa 'deus laret Frañsin din e oah klañv hag e-poa c'hoant da gomz ganin.

Ronan

Ya, Aotrou Person, c'hoant braz hag ezomm.

Ar Person

'Hanta, ma den mad, mar gallan, e roin dah ar pezh ho-peus c'hoant hag ezomm. Da gentañ, petra eo ho kleñved ? Petore poan ho-peus ?

Ronan

Poan spered, remors a goñsiañs, eur hrign-beo a 'h a da gas ma horv d'ar vered ha ma ene dirag ar barner braz, santoud a ran.

Ar Person

'Hanta, ma den paour, ar barner braz, daoust ma 'peus ket sentet dioutañ, ma houlennit pardon, a bardono an tammou tarchou a zo en ho puhez, med da vihannañ pa n'ho-peus greet torfed ebed.

Ar Mêr

(O tond gand Gwill). Salud toud an dud. Salud, Aotrou Person.

Ar Person

Salud, Aotrou Mêr. Setu nim asamblez adarre.

Ar Mêr

Ya 'ta, 'n em gaoud a reom. 'Hanta, Ronan, petra 'zo neuze ? N'a ket mad an treou ?

Ronan

Nann, 'vid ganin-me, na gand unan all c'hoaz, ha me 'zo kaoz.

Ar Person

C'hwi 'zo kaoz ? Kaoz da betra ?

Ronan

Kaoz ma 'mañ Jelvestrig er galeou.

Ar Mêr

Petra ? Petra ? Te 'zo kaoz ?

Gwill

Ya, med klevit Ronan ive 'ta !

Ronan

Ya, azezit bremañ, pa zo amañ testou a-bouez, tud dign da vezañ kredet. Deut eo an eur evidon da anzav ma zorfed. Eh an d'ober eur govizion publik. Me eo ar hriminel maluruz, am-eus lezet kondaoni eun all 'n em flas. Me eo an hini 'n-eus lahet Lom ar Pavez-dir.

Trede diviz

(E-tal ar feunteun, e Sant Karre.

Anton an Dall ha Mona a zo o houlen an aluzenn. Ar vamm-goz a deu gand he merh-vihan).

Mamm-goz

'Hanta, ma zud kêz, 'm-eus aon oh o selaou ar hleier o son ?

Anton an Dall

Selaou 'vel a larit, me ne welan ket sklêr, med da vihannañ, kleved a ran. Setu e plij din selaou.

Mona-goz

Ya 'ya, eh om o selaou kleier ar gousperou.

Mamm-goz

Me 'blij din ivez selaou kleier Sant Kare.

Mona-goz

Neuze oh deut d'rar pardon ive gand ho merh vihan ?

Mamm-goz

Ya, hag an drutell vihan, zoñj dah, 'oa o houlen diganin aze, petore ano e-nevoa ki an Dall. Sell ! goulenn digantañ bremañ ta !

Anton an Dall

Hañ ? Ma hi ? Ma hi a zo Filoster e ano. Sach war e lost hardiz ; grognal a ra med 'digor ket e henou.

Mona-goz

Ha neuze, n'eo ket pa digor e henou e krog.

Mamm-goz

Nann, med pa zerr anezañ, sell ! Maella, kez da lakaad daou wenneg da donton Dall 'n e gokenn.

Mona-goz

Mad a rit, Mona-goz, deski dezi abred rei aluzenn d'ar paour.

Anton an Dall

Trugarez, bihanig, ha gras dit da greski ha da vezañ fur ha koant.

Mamm-goz

Fur ha koant ive, war ze, Mona-goz, roit din eur bannah dour fresk deuz ar feunteun, mar plij, ma'h efom d'ar gousperou, ha goude e vanko da homañ mond war ar gazeg-mezeven, kouta ?

Mona-goz

(O rei dour). Rezon he-deus avad. Kement ha dond d'ar pardon, mond d'ober eun dro da frañwel³ he lostenn. Setu eur bannah dour. Te 'z-sto eur bannah ivez, Maella ? N'eo ket ze da ano ?

Mamm-goz

Ya, ev eun dakenn ive ha room eun tamm aluzenn da Vona-Goz ma'h efom adarre. Kenavo da vloaz.

(Mond a reont er-mêz).

Mona-goz

Trugarez ho-tiou.

Anton an Dall

Ya, hag Itron Varia Druez d'ho pennigañ.

Ivona ha Tinig

(O tond).

Mona-goz

Hañ ! arru zo keurennoù amañ en dro-mañ. C'hwi 'zo 'michañs o tougen ar bannier ?

Anton an Dall

Ola ! Merhed ar bannier ? En koefou braz neuze 'vel just.

Tinig

N'om ket o tougen ar bannier, pa n'om ket deuz ar barrouz. Nim 'zo deuz Plufur.

³ frañwel fraoñval.

Ivona

En koefou braz, emezañ ? Klev ar zod koz-se 'ta !

Tinig

Roi ket a beuh, te ?

Mona-goz

Ya, plah skañv, rag n'ouozh ket petra oh o lared aze. Anton, kleo, n'eus ket kalz a dammou sod oh ober anezañ.

Anton an Dall

Ma ! feiz 'vad, tra-walh eo din bezañ dall, kuit da vezañ sod da stagañ ive.

Tinig

Ha pell 'zo oh dall ?

Anton an Dall

Feiz sur, pa oan krennard e oan bet borniet gand eun taol mên, ha goude oan bet divorgnet gand eun taol fouet.

Ivona

Ha gand petra e oah bet dallet neuze ?

Tinig

Petra ? 'Teus ket komprenet ? Me gred out sotoh evitañ. Bezañ divorgnet 'zinifi bezañ dallet.

Mona-goz

Bezañ dallet, ya, ze 'zo kaoz e rank bremañ bevañ diwar an aluzenn.

Tinig

Paour-kêz den ! Me 'h a da rei dezañ dustu, ha dah e rin goude ive.

Mona-goz

Mad a refet, ha goude e roin dah eur bannah dour.

Ivona

Greiz aluzenn mar kerez, hag ev dour goude, me 'vad eo fae ganin dond keid-mañ da glask dour. Me viro ma arhant da bremañ diou grampieuzenn hag eur bannh lêz gludenn.

(Tinig a ro eur gwenneg d'an Dall ; neuze eh ev dour hag a ro ivez d'ar baourez).

Anton an Dall

Trugarez, hag ar Werhez da rei sklêrijenn dah.

Mona-goz

Bennoz Doue dah, plah yaouank. Ze dougo chañs dah bezañ mad ouz an den dall hag ar baour-kêz intañvez.

Ivona

Heu ! Ma oh intañvez, ma karjeh ne oah ket !

Mona-goz

Sell 'ta ! penaoz se ?

Ivona

Bezañ chomet heb dimezi, neuze vijeh ket bet intañvez.

Tinig

Ivona, roi ket a beuh ?

Mona-goz

Pompinell, 'hetan droug ebed dah, nemed heti dah pas kaoud eur paotr da dimezi.

Anton an Dall

Ya, pez didruez, c'hwi 'peus ezomm da vond da weled hag-eñ eo krog ar sarmon.

Ivona

Sarmon a-walh 'vel-se, me eo welloh din mond da weled hag-eñ zo eun tamm muzik hag eun tamm dañsou war ar blasenn. (*Mond a ra er-mêz*).

Tinig

Red eo din mond war he lerh. Kenavo da vloaz.

Anton an Dall

Ma n'eo ket spontuz gweled pegen divergont eo arru an dud yaouank.

Mona-goz

An dud yaouank ? Me 'blij ket din kleved ar ger-ze. E-touez an dud yaouank a zo kalz a reou vad, ha ma tro hiniennou kostez eo marteze faot o zud, ha neuze, red eo kaoud bep seurt evid ober ar bed.

Anton an Dall

Gwir a-walh a lerez. Ma vefe 'med reou dall eveldon, eh afe ar bed abred a-benn-boual er mor.

Jelvestrig

(*O tond*). O Doue ! ma zud vad, me 'zo skuiz, skuiz ha maro gand ar zehed.

Mona-goz

Ma den paour, me 'h a da dapoud dah eur bannah dour fresk.

Anton an Dall

Med ma oh ken skuiz-se, azezit aze tu bennag eveldom ive. Neuze 'ta, sur a-walh, e-peus greet eur veaj hir da dond amañ ?

Mona-goz

(*O rei dour*). Eur veaj hir ? Istaoh evitañ e ra, rag d'ar pardon-mañ e teu tud a-bell.

Jelvestrig

Deuz a-bell ? Deuz ken pell ha me memestra n'eus deut biskoaz den ebed.

Mona-goz

Me 'm-eus soñjet diouz ho kweled e oah arru da houlen an aluzenn eveldom ive.

Jelvestrig

A ! Nann ! n'on ket arru da houlen an aluzenn, nag ive da rei aluzenn dah, rag er mare-mañ, eh on ken paour ha c'hwi.

Anton an Dall

Ken paour ha nim ? O ! Feiz ! neuze n'eo ket druz ar peuri ganah, rag nim a zo paour evel Job.

Mona-goz

Hañ ! feiz ya, med azezit 'ta war ar mên aze e-harz ar feunteun d'ober eun diskuiz.

Jelvestrig

Ne glaskan ket welloh, med marteze 'vin war hent ar belerined a deuo da evañ dour.

Mona-goz

Ne vefet war hent den ebed. Azezit pa laran dah.

Anton an Dall

Bremañ, ken vo achu ar gousperou, n'arruo ket kalz a dud da evañ dour.

Mona-goz

Na pa arrufe, vo ket a boan da den ebed mond da glask trabas ouzoh aze, rag daoust ma n'eo ket ar horn douar-mañ din, devez ar pardon, an oll a rank senti ouzin en-dro d'ra feunteun-mañ. N'eo ket gwir, Anton ?

Anton an Dall

Geo avad, Mona goz a ra ar lezenn amañ beb bloaz hag arabad 'vez da den ebed bale war he zreid. Beteg ma hi na gred ket harzal pa glev anezi o hrozmolad, betegoud e rafe eur sach war e lost. (*Jelvestr a vousec'hoarz*).

Mona-goz

(*O selaou*). Roit peuh. N'ouzon ket petra a glevan ?

Anton an Dall

(*O selaou ivez*). An dud o kanañ sur. Arru eo ar prosesion.

(*'Dreg ar rideoj e tremen tud o kanañ*) :

Itron Varia Sant-Karre,
O Mamm Jezuz, Mamm a drue',
Goulennit evidon pardon,
C'hwi 'zo ma Mamm ha ma Itron.

Goulit ma chomo gras Doue
En em halon. Mamm a drue'
Pa vin gand Doue arru mad
Am-mo êzetoh ma mennad.

Greit ma unanfet, o Mamm vad !
Ma foaniou-me gand re ho mab.
Me ne rin van 'vid skuill daero'
Rag en neñv goude ma 'gano.

Jelvestrig

A ! Pebez plijadur e ra din kleved ar han-ze ! er bloaveziou all e hallen ive kanañ ar hantik kaer-ze.

Anton an Dall

Neuze oh bet c'hoaz er pardon-mañ ?

Jelvestrig

O ya ! amzer eo bet e teuen beb bloaz, rag ma zad pa oa beo, ha ma mamm bepred a zo devod da Itron Varia Druetz.

Mona-goz

Med da betra n'it ket bremañ war-lerh 'benn ar zalud, rag amañ 'vez roet Bennoz ar Zakramant euz lein an tour.

Jelvestrig

Kared a rajen mond da heul, ya, med re fall wisket on.

Anton an Dall

Petra ? Oh deut gand dillad fall d'eur pardon ken kaer ?

Mona-goz

Ya, me 'zo souezet eun tamm o weled 'hanoh. Laret 'vefeh o tond diwar ho labour !

Jelvestrig

Souezet ? Ma lavarfen dah o tond deuz peleh eh on, e vefeh muioh souezet c'hoaz, marteze memez ne gredfeh ket 'hanon. Eun dra bonner 'zo ganin da rei d'ar Werhez. O ! sellit ! n'on ket ken evid souten ma fenn.

(Harpañ a ra ha menel kousket).

Mona-goz

Biskoaz kemend-all ! Sell, Anton, eh a da venel kousket aze.

Anton an Dall

Ha daoust piou hag a beleh e vefe hennez ? Gwenneg ebed warnañ. Petra 'mijem greet evitañ ? Ar paour-kêz den !

Mona-goz

(O soñjal). Me 'oar avad, peogwir an itron vad a zo nevez arru da chom aze e-tal ar chapel, a deu bemdez da degas dim beb a damm zoup. Ma teu hirie adarre, ar pezh a-meum d'ober eo lodenni gantañ on zamm pred, rag daoust dim da vezañ paour, e-meum eur galon ive ha n'eo ket greet gand eur vilienn.

Anton an Dall

'Hanta ya, ha peogwir e vez degaset dim beb a skudellad, e hallfom rei unan ha lodenni eben etrezom on-daou.

Mona-goz

O ya, med hirie p'emañ ar pardon, an itron-ze 'devo ket amzer da dond da degas soubenn dim. *(Frañsin a deu).* Dal 'ta, pa vez komzet euz ar bleiz.

Anton an Dall

'Vez ket gwelet e lost pe dost. E oam just o komz ouzoh.

Frañsin

O komz ouzin ? 'Michañs o lared e oan diwevad o tegas ho soubenn dah, med c'hoant em-oa, p'emañ ar pardon, da heuill an ofisou. Sellit 'ta, eur paour all a zo kousket aze, e-harz ar feunteun ?

Anton an Dall

Ya, unan hag a zo ken paour ha nim, ha skuiz-marzo da heul.

Mona-goz

Ze 'zo kaoz 'vije welloh dah rei dezañ eur skudellad hag Anton ha me a lodenno eben.

Frañsin

Ola ! Ola ! 'vo ket kont evel-se. Arabad dah yun abalamour d'an den-ze, rag du-mañ a zo soubenn c'hoaz ha ne vin ket pell o vond da gerhed eur skudellad dezañ, hag ive ma 'n-eus ket a lojeiz da dremen an noz, me a roio dezañ eur gwele 'n em zi.

Dalit, kemerit ho soubenn evel kustum.

Mona-goz

Trugarez, c'hwi 'velkent 'zo re vad evidom.

Anton an Dall

Bennoz Doue dah, Itron vad.

Frañsin

'M-eus aon ne oa ket nemeur a dud en-dro dah. Greet 'peus eun devez mad a-walh memestra ?

Anton an Dall

O ! feiz 'vad. Skañv eo ma halon. 'Dalvezo ket ar boan da den ebed dond da vougañ 'hanom fenoz evid kaoud on arhant.

Mona-goz

A ! ba ! Anton amañ a vez kaojou gantañ. Piou a gav dit a deufe da vougañ 'hanom ? Dre amañ n'eus ket a dud fall a-walh da lahañ ar reou all evel-se.

Anton an Dall

Arsa ! Daoust hag-eñ ne oa ket bet lahet unan aze e Plounevez-Moedeg, Lom an Dosenn, er Pavez-Dir. 'Michañs, Itron, e-peus klevet komz deuz se koulz ha nim ive ?

Frañsin

(*O huanadi*). Klevet koulz ha c'hwi ? Ya pe welloh, rag ma 'n-eus gouvezet unan bennag eo me.

Mona-goz

'Hanta 'ta, ha c'hoaz e lar an dud, e oa tamallet unan en-faoz ha penaoz an hini a zo eet d'ar galeou n'eo ket an torfetour.

Frañsin

Nann, an hini a zo eet d'ar galeou eo ma mab inosant-didamall.

Mona-goz

(*Oh ober eur lamp*). Ho mab ? Ho mab ? C'hwi, Itron vad ?

Anton an Dall

Petra lerit ? Ho mab ? Tamallet en-gaou ?

Frañsin

Ya, med distrei a raio rag ar hriminel 'zo maro tri devez goude bezañ anzavet e dorfed.

Anton an Dall

Ma ! Ma ! Ken eo kouezet ma 'oa deuz ma genou ha bremañ ne gavin ket 'nei. Tiens ! Klask ma loa din 'ta.

Mona-goz

Gwerhez Vari, arruoud a ra treou memestra.

Frañsin

Ya, arruoud a ra treou ha ma mab a arruo ive eun devez er gêr, med pegoulz ? 'Benn tri miz ? 'Benn eiz deiz ? Emañ ar justis bremañ o klask diluziañ ar gudenn o-devoa luziet d'ar houlz-se.

Ya, arruoud a raio, en deiz merket gand ar Werhez.

Arsa, me 'h a d'ar gêr da lakaad eur bannah soubenn war an tan, ha 'velse, pa deuin da gerhed ho skudellou, ma vez divun ar paour a zo aze, e teuio ganin du-mañ d'e goan.

Neuze, ken emberr.

Ar beorien

Ken emberr, maouez vad ! Mona, hastom buan-buan debri on soup keid ma n'eus den.

Hañ ! C'hwi 'zo o tond, plah yaouank ? Deut 'ta neuze, n'it ket da gaoud aon.

Soazig

(*O tond*). A ! N'em-eus ket aon ive, nemed aon da direnkañ 'hanoh ma oh o tebri ho koan.

Mona-goz

On hoan ? O ! feiz 'vad, me n'onn ket petore pred eo hemañ, med nim a rank debri pa vez degaset dim.

Anton an Dall

O ! N'eo ket tener. Me n'ouozn ket pegoulz 'vez koulz koan deuz koulz lein, ha paneverd ma klevan ar hreisteiz o son e Plufur pe e Lanvelleg, ouifen ket peleh 'vez arru an amzer, ha buan a-walh e rafen evel ar brohed, mond da gousked en deiz ha da halompad en noz.

Soazig

N'eus forz, rei a rit enor d'ho skudell. Diouz ho kweled, eo mad ar pez a zo e-barz.

Anton an Dall

Hañ ya ! avad, ha daoust ma ne welan ket sklêr, pa 'm-eus ar seurt soubenn-mañ da gas d'am genou, ne skoan ket kostez.

Soazig

Mad a-walh a rit ; e-keid ma talhfet d'ober 'vel-se, ne varvfet ket.

Anton an Dall

O ! feiz 'vad, n'eus forz pegoulz eh in-me gand Erwanig Plouillo,'vo ket braz an diouer ; 'vo nemed ma hi da gaoud keun din.

Mona-goz

Aze, kleuzet 'm-eus ma skudell ha lipet ma loa-goad. Bremañ eh an da dapoud dah eur bannah dour.

Soazig

Trugarez, o hortoz se eh on.

Mona-goz

Med penaoz ? Oh deut hoh-unan d'eur pardon braz evel-henn ? Heb eur gamaradez pe eun tamm kamarad, eur plah serz eveldoh ?

Anton an Dall

Hañ ! ar plah youank 'zo heh-unan ? Piou neuze a baeo dezi eun taol kazeg-vezevenn ?

Soazig

O ! Me ne ran ket a forz peleh eh aio kezeg-mezevennou ha pa oh krog da begañ 'hanon, eh an da lared dah penaoz em-eus eur hamarad, med pell-braz diouzin, med souden e tosteo.

Anton an Dall

Marteze emañ oh ober e goñje ?

Soazig

E goñje ? Eur hoñje drol ! Jelvestrig a zo er galeou.

Mona-goz

O Gwerhez sakr ! memestra ne gemerfet ket eur galeour ?

Anton an Dall

Dampred a vo nann, rag neuze eo eur laer, eur hriminel. Arsa, me gaoze kreñv, harz ar paour 'zo amañ da gousked.

Soazig

Na laer na kriminel ; hennez 'zo didamall.

Mona-goz

Hañ ! feiz, 'vid neuze, red eo dah kontañ ze dim.

Soazig

'Hanta, 'vel-henn eh eo. An den yaouank-se 'nevoa degaset e vamm da houlenn ma dorn digand ma zad, ha hemañ 'nevoa laret "nann". Prestig goude, ma zad paour a oa bet muntret ha tamallet an torfed d'ar paotr yaouank, hag a-raog ma oa kaset da Cayenne, e oan bet o weled anezañ en prizon Lannuon, hag eno em-oa prometet dezañ penaoz ne rafen darempred ebed na dimezi da eun all, ha se 'zo kaoz eh an d'ar pardonioù ma-unan.

Anton an Dall

Ma feiz, klevet a ran eun treou amañ hirie. Ken a chom war gemend-all !

Mona-goz

Hañ ya 'vad ! med soñj dah, ar vamm a zo bet o tegas on zoup dim he-deus ive, eemzi, eur mab er galeou, med e tle dond d'ar gêr.

Soazig

Ma mignon a zo ive war dond d'ar gêr, rag an torfetour a zo 'n em dizoloet a-raog mervel. C'hoaz 'oan o vond da ankouaz rei eun tamm aluzenn dah.

Mona-goz

O ! se 'nije ket harzet 'hanon da lared eur bater evidoh, rag stanket om bet : bennos Doue dah, plahig.

Anton an Dall

Trugarez ha chañs dah da weled ar paotr yaouank-se o tond heb gortoz re bell, deuz ar prizon braz-se.

Soazig

(*O selaou*). Med selaouit 'ta ! Klevet a ran kanañ.

Mona-goz

Med ya, ar prosesion 'zo o tistrei, rag ober a ra eun dro hir.

Anton an Dall

Selaouom 'ta neuze. N'ez ket da harzal, hañ ! koz ki !

Jelvestrig

(*O sevel e benn ha frotañ e zaoulagad*). A ! eur han pegen kaer ! Laret 'vije kantik Sant Karre, med pe 'h on divun pe 'h on o huñvreal ? Ha peleh on ? pe 'h on c'hoaz er galeou, pe 'h on arru e Lanvelleg ?

Soazig

(Sebedennet). O !... daoust hag-eñ n'eo ket te... eo Jelvestrig ?

Jelvestrig

O ! Soa... ma... Soazig !
(Aze en em vriatont).

Mona-goz

Itron Varia Druéz !

Frañsin

(O tond). Arru 'h on ; 'hanta, goullou eo ar skudellou. Jezuz Doue, piou eo ar re-mañ ?

Jelvestrig

Mouez ma mamm !

Frañsin

Da vamm ? Te, te, ma mab neuze ? Med, nan out ket heñvel.

Jelvestrig

Me 'h eo koulskoude, O ! ma mamm.

Soazig

Geo, Frañsin, ho mab eo ha me danvez ho merh-kaer.

Frañsin

O ! Ma Jelvestrig !
Ha te, Soazig, 'zo arru amañ ive ?
O ! med, bugel paour, te 'zo cheñchet.

Jelvestrig

Ya, rag n'eo ket brao bezañ er galeou.

Anton an Dall

Dreist-oll pa vez iñjustamant.

Soazig

Med lavar dim penaoz out arruet er gêr dija ?

Jelvestrig

Dija, a lerez ? Me ne gavan ket re vuan.

Frañsin

Nann, med se 'zo ken pell ahann.

Jelvestrig

Gwir eo, med arruet on bepred, ha just devez ar pardon ; ha setu-me evuruz dija o kaoud ma mamm gand he halon, ha ma Soazig gand he harantez.

Bremañ, me 'gred n'eus den o stourm ouzit hag eh out prest da unani da vuhez gand ma hini, ha tamm-ha-tamm 'vo ankouaet ar boan dremenet.

Soazig

Ya, Jelvestrig, bremañ, pa 'h on mestr din ma-unan, e roan ma ger dit, rag ma 'teus bet te poan gorv, da vamm ha me on-deveus bet ive poan spered.

Frañsin

Ya, zur, eur gont bennag, med da vihannañ, setu bremañ eun eured da stummañ, ha c'hwil, peorien gêz, test deuz ar burzud, a vo pedet ive.

Mona-goz

Petra, ma Doue, nim d'an eured ? Med n'om ket deread ! Aze 'vo tud pinvidig ha tud faro. A ! sellit ! petore tammou draillou 'zo en-dro dim, ha koulskoude 'h om en or haerrañ.

Anton an Dall

Ya, 'velkent 'vin ket me da benndalli d'an eured gand am hi. Me 'h ay da houlen an aluzenn da doull dor an iliz.

Frañsin

D'ar friko e teufet, pa laran, er baradoz e vo an dud pinvidig hag ar beorien ouz ar memez taol, hag amañ 'vo mad deze bezañ.

Mona-goz

Ma feiz, neuze 'h eform 'ta !

Soazig

Med hast buan lared din 'ta penaoz e-teus greet da dond deuz ar galeou ?

Jelvestrig

Feiz sur, pa oan arru e Cayenne, em-oa prometet da Itron Varia Druez, penaoz ma vije gouvezet ar wirionez ha roet ar frankiz din, e teujen diarhen da degas dezi ma chadenn en anaoudegez-vad. Ha sur he-deus lakeet ar hriminel da anzav e dorfed.

Frañsin

Med peleh emañ da chadenn ?

Jelvestrig

'H it da weled dustu. Ganin e oa war ma chouk. (*O tiskouel*). Sellit, gand homañ e vijen staget beb noz a-bouez ma zroad, ugent lur a bouez.

Anton an Dall

Ha kement-se 'zo gwir, evel just.

Jelvestrig

Ya, rag welloh eo din distrei c'hoaz d'ar galeou evid lared gevier.

Ha bremañ eh an da lakaad anezi er plas em-eus choazet eviti, er chapel,
war an treust en tu dehou d'an aoter vraz.

Frañsin

Ha nim ah a da vond ganit ivez.

Jelvestrig

'Hanta ya, hag evel-se, 'benn kant vloaz ha kantvloaveziou amañ, kement
den a deuiio da chapel Sant Karre da Lanvelleg a welo eno chadenn ar galeour.

Gwele Kolaig

C'hoarierien

Kolaig.

Rosalie, e wreg.

Ramzel

Mari, e wreg.

An Hucher.

Babi.

Razu.

Lolo.

Eur zekreter.

Tud deut d'ar werz.

Lodenn gentañ

Rosalie

(O tond gand eur bragou 'n he daouarn).

Ya, ma zud vad, laret vez traou. Med n'eus ket seurt d'eur paotr mezo. Nann, Kolaig amañ bepred, pa nefe lonket daou pe dri chopinad, a deu en-dro evel eun toton besk, butañ ha teurkañ a ra evel eur hoz-kezeg.

Da vihannañ ma ne raje nemed kigned pennou e zaoulin, me ne rajen forz rag ar hrohenn a 'n em dres hag ingal e vije pegen trouskennet e vije ar baotred koz pa vent ket gwelet.

Med nann, deut eo a-benn adarre da findaoni e vragou da zul. A ! selle aze eun tamm labour bitoul, stouvañ ar pezh toull-ze ; evuruzamant e ouzon ober krifien-Jezuz hir ha paduz. Med sur, 'benn mo lakeet an neudenn en noade⁴ ; 'mo labour da darluchad.

Ramzel

(O tond). Salud, Rosalie. Sell 'ta, te zo o tennañ poltrejou pe o visañ eur gelienenn ?

Rosalie

(O tistrei). Ola ! arru a zo unan mad amañ. O vond da beleh ar foeltr out evel-se ?

Ramzel

Med zo deut da glask Kolaig da vond.

Rosalie

Da vond... da vond da beleh adarre ? N'e-poa greet tra-walh a chalavari deh gand interamant Piketez ? Sell aze eur pardon.

⁴ noade : nadoz.

Ramzel

Feiz 'vad, te oar, pa oa an traou deuz-se, e oa kenkoulz dim ober an eizved ive.

Rosalie

Hañ ! ya ; ha hirie oh prest d'ober an deiz-ha-bloaz. Hag arhoaz, da beleh vo da vond ?

Petore soñj ive ober an interamant deuz ar beure ? Lakaad lonkerien 'veldoh da goll o devez penn-da-benn, da dispign arhant ha da draillañ o dillad. Sell, en petore stad emañ ar bragou-mañ. Ha te, petra 'teus greet d'az fri ? 'Michañs 'teus fourret anezañ adarre e leh na zelle ket ahanout.

Ramzel

Fourret ma fri ? 'M-oa ket gallet fourrañ anezañ avad, rag kaled e oa. Deh oan o vond 'n eur hastañ.

Rosalie

'N eur hastañ da beleh ? D'eun ostaleri sur a-walh.

Ramzel

N'eo ket avad ; o tond er-mêz eo e oan. Me zoñje din e oa digor an nor hag e oa eun nor wer serret. Bing, 'mon-me, ken eo eet an tamm diwar ma beg.

Rosalie

Ma ! Fresk out, ha c'hoaz out o soñjal mond da redeg ? Med 'teus ket laret din da beleh.

Ramzel

Feiz sur, d'ar werz, da di Lambave ; me 'm-eus ezomm da brenañ eur hog barrikenn, ha Kolaig, emezañ, 'n-eus ezomm eun distouver, eun "tire-bouchon".

Rosalie

(O kroaziañ he diouvroh). Ha petra c'hoaz, hañ ! ne vanke ken nemed se, avad. Daou lankon o vond feta-kaer da glask ar seurt bitrakou. Ya, evid tehel diwar ar labour. Sell ! ho jeu aze.

Ramzel

(Reud). Hañ ! gortoz avad, Rosalie. Me 'm-eus eur varrikennad jistr da doullañ. N'am-eus ket a hoant didoullañ anezi ha pa oa evel ar varrikennad diwezañ.

Rosalie

Az-toa lonket ar hog da heul 'michañs.

Ramzel

N'eo ket me avad, med an hini goz he-devoa sur devet pe kleñket anezañ, gand se eo red din kaoud eun all, ha Kolaig, emezañ, pa arru unan bennag pe pa nefe sehed, nefe oustill ebed da distouvañ eur voutaillad win ; ha Mari du-mañ 'deus ezomm ive eur vilin-gafe. Traou all zo c'hoaz ha marteze okazionou mad. Bezañ zo bepred eur gwele gand eur baillasenn e-barz.

Rosalie

Petra 'teus laret ? Eur gwele ?

Ramzel

Ya, unan bet d'eur habiten.

Rosalie

Bet d'eur habiten ? Penaoz 'ouzout se ?

Ramzel

Feiz, moarvad, pa zo merket war journal Lannuon "un lit capitonné", eur gwele kapitonet, ha neuze gwelet 'm-eus anezañ pa oan bet e-barz o klask lahañ an tan (pa oa lavaret e oa krog an tan en daou benn ar gantell) ha me zo sur dit, vijen kontant da gaoud unan 'vel-se da gousked.

Rosalie

Med, ma lerez eo gwele eur habiten, marteze neuze n'eus ket a blas e-barz nemed da unan.

Ramzel

Petra lerez ? Geo avad, plas da dri zoken, ledan pezh a gar da daou a-hed ha plas da lakaad unan a-dreuz en traou⁵, pa laran, eur gwele plad a-seurt zo ezomm.

Rosalie

En dro-mañ e lakeez ahanon da zével ma diou skouarn avad, rag sell aze, penaoz emañ kont amañ ; on gwele-nim a zo arru poah debret gand ar preñved, 'vel vez laret, arru hirrañ ma hall mond.

Ramzel

Ya, ma 'mañ ganeoh abaoe ma oh dimezet.

Rosalie

Abaoe om dimezet ? Damen, Kolaig, me gred a zo savet e-barz. Henez a oa d'e vamm ha d'e vamm-goz. Ha kazi beb noz e rank hemañ sevel da glask ar morzol pa vez kreuvet eur plankenn er foñs pe ma teu da Golaig ober eur wintadenn. Sell, eet an talbenn da blas an ti ; arru a zo muioh a boentinier ennañ

⁵ traou : traoñ.

evit a goad. Ha damen 'm-eus ive o prenañ eur gwele nevez, an oad meum arru, da lakaad koz kartou eveldom.

Ramzel

Aze emañ ar rezon avad. Ze zo kaoz n'hallez ket lezel eur vareaj a-seurt-se da dremen. Ar gwele-ze 'velkent, ne gousta ket e bouezañs a aour. Lavar da Golaig hastañ buan dond ganin. Me 'h a da cheñch an tamm wet war ma fri. 'Benn eur hard-eur amañ, vin arru da gerhed 'nezañ ha me zo sur dit e kavi êzet kousked 'barz er gwele-ze emberr da noz. Med peleh emañ ?

Rosalie

Eet eo d'ober eur housk da greisteiz en penn ar bern plouz.

Ramzel

En penn ar bern plouz ? Hañ !, ze avad, a zo dañjeruz. 'Teus ket klevet petra oa arruet gand Lolo ?

Rosalie

Damen geo avad. Manet kousket digor e henou, lampet eur logodenn 'n e houg, med 'nevoa ken d'ober nemed bezañ lonket eur haz, ar haz 'nije tapet ar logodenn.

Ramzel

Justamant, ze 'nevoa laret ar medisin dezañ ive, med greet 'nevoa kaz oh êsaad lonkañ ar haz. Med me 'h a d'ober kaz pe chat ive ma choman amañ da vrigouilled ma genou rag ar werz a zo da diou eur ; n'eus ket amzer da goll. Eet on a-raog, sell. Kenavo bremañ souden. (*Mond a ra er-mêz*).

Rosalie

Ar werz da diou eur, a lerez ? 'H an da huchal warnañ neuze. (*Diwar toull an nor*) : Kolaig ! Kolaig ! Hast buan dond amañ goude divuni. En skeud-se e vank din dresañ e vragou dezañ rag c'hoant 'mez da weled 'nezañ prop pa'h a 'mesk an dud.

Ma vez mezo, vo ket tamallet din, med ma vez dispak e grohenn vo kavet da lared diwar ma fenn.

Arsa, ma faotr, pe hirie pe arhoaz e tostai ?

(*Dond a ra Kolaig, 'n eur frotañ e daoulagad*).

Goud a rez, eiz devez kousket dalvezont ket eun devez labour.

Selaou ahanon, goude e tibikouzi da daoulagad. In zell out da vond d'ar werz gand Ramzell ?

Respont 'ta, mulgeneg, nemed eet e vefe ive eur logodenn en toull da houg ive. Med klevet 'rez ahanon ? Mankoud 'ra dit mond d'ar werz da di Lambave, med avad paz da glask lechou na tirbouchonou ive, med da brenañ e wele ; hervez, 'h eo eur gwele kapitenet.

Kolaig

Petra ? Kap... Kapitennet ? Pegoulz eo bet Lambave kabiten ? 'Vid bremañ bepred n'eo ket muioh gradet evidon ive.

Rosalie

Piou a zo o komz euz grad ? Hervez 'n-eus laret Ramzell eh eo eur gwele e-barz da daou a-hed hag unan a-dreuz.

Kolaig

Unan a-dreuz ? Neuze n'eus ket da houlenn piou a vo lakeet a-dreuz.

Rosalie

Arsa, pe out kousket pe ne glevet ket sklêr ? 'Vid goud a-walh a rez on gwele n'eo ket kap da vond ken.

Kolaig

N'eus ket ezomm da vond ive ; n'eus ket ezomm nemed da chom aze.

Rosalie

Damen ya, chom aze, sur. Med nim pa n'om ket evid chom e-barz ken ! En noz all oan ket kouezet er-mêz dre ar foñs ha sac'het en-kreiz 'tre daou blankenn ? Lavar din hag-eñ eo honnez eur vuhez ?

Kolaig

Feiz 'vad. Kazi koulz eo din sac'hañ en-kreiz 'tre daou blankenn evel bezañ lakeet a-dreuz en gweleou kapitennet ive.

Rosalie

Serr da henou, sell ! anvet eo goud n'out ket divezo c'hoaz. Med pa laran n'eo ket jeu bezañ beb noz o sevel da glask ar morzol da blantañ poentinier 'n eun troad pe 'n eun troad all ! Divuni an amezeien c'hoaz !

Ya, 'mo biken ar hras da gaoud eun otomobil da vond da vale pa welez ket sklêr da gondui anezi gand ar vateur deuz an alkol o tallañ ahanout. Med avad eun tamm gwele da gousked 'm-eus c'hoant da gaoud pa zo eur gweneg bennag c'hoaz en foñs an diretenn.

Kolaig

Eur gweneg bennag ? Med ped gweneg 'gav dit e kousto ar hlud-se ?

Rosalie

Feiz 'vad, ar pez a dalvezo d'eun all a dalvezo dit ive. Pa vez c'hoant da gad eun dra, vez red lakaad ar briz.

Kolaig

N'on ket heb goud, pa 'm-oa c'hoanteet kad ahanout em-oa ranket lakaad ar briz ive da skei solud añcher⁶ war ar re a oa o klask ober an dro dit.

Rosalie

Ya, med kleo 'ta ! Daoust hag-eñ n'az-toa ket bet arhant evid kemer ahanon ? Med evid kemer ar gwele n'ez-to ket ; red vo dit geuill anezañ beteg an añcher diwezañ, ha neuze e roi da ano.

Kolaig

Lakaad ma ano ? Sell, me rey evel-henn. Pa vo laret "diou wech hanter", "teir gwech", "peder gwech", 'mon-me 'n eur lahañ ar goulou. Med n'eo ket a-walh. Peleh vo lakeet ar havell-ze ? War an oaled ? Me welan ket a blas leh all.

Rosalie

War an oaled, ya, hag ober tan, didannañ marhad⁷. Dalvez ket ar boan kaoud eur genou ken ledan 'vel az-teus ma ne welez ket sklêrroh evdi-se.

En plas egile, marhad, vo lakeet. Me 'h a da gemer an hach⁸ d'ober skillou outañ 'benn vi arru.

Kolaig

Hañ ! ya, ha kemer neuze ar rozell hag ar skubelenn da dastum ar poultr. En deiz all oa ar paotr bihan o houlen diganin : « Gwir eo, emezañ, eun den maro a 'h a en poultr ? ». 'Vel-se vez laret, 'mon-me, « neuze, emezañ, dindan da wele e kle marvet kalz a dud. »

Rosalie

'Rez nemed klask jeu, sell ! Ziler koavenn ! Sell ! Da vragou, dreset eo. Hast buan gwiski 'nezañ, karzañ gand ar foeltr, ha teul ple mad na brefes ket ar gwele-ze. Eno vo karr pe gamion hag e feurmi unan da degas anezañ d'ar gêr.

Ya, hast buan mond a-dreuz dre waremm ar hoz-kezeg da dapoud tosenn ar Louzed, kuit da vond da zuhelled dirag an ostaleriou.

Kolaig

Mad, ma kondaonez ahanon da vond a-dreuz, ne zoñj ket dit e rafe den ebed eur haloupadenn a-seurt-se heb takenn ebed ? Ro din da vihannañ eun tamm boutaillad win. (*Mond a ra er-mêz*).

Rosalie

Hag az-to da vihannañ evid kaoud peuh. Gwelom neuze petra a zo amañ er bufed !

Hañ hañ ! la jeu ! Eur restad en foñs ar voutaill !

⁶ añcher : galleg "enchère"

⁷ marhad : moarvad.

⁸ hach : bouhal.

Amañ n'om ket en eured Kana. Me n'on ket o vond da drei an dour en gwin, med da drei ar gwin en dour. (*Lakaad a ra dour leiz ar voutaill*). Ar seurt totoned-mañ vez red 'n em gemer gante pe 'h afe o fenn en dorchenn bep tro. Aze. Diwar hemañ gollo ket e anaoudegez.

Med bremañ peleh eo sac'het Ramzel ? Red eo din mond da benn an hent da weled peleh eo sac'het an taper kelien-ze. (*Mond a ra er-mêz*).

Kolaig

(*O tond 'n eur skoulmañ e gachkoll⁹*).

Aze, eur skoulm en-dro d'am goug ha mad ar jeu. Me 'mez ket ezomm eur millour da zelled hag-eñ vez eeun va hrvatenn.

Me gred on faro a-walh evel-se da vond d'ar werz. Ha koulskoude arabad din kaoud re a feson baour, peotramant vo ket adjujet ar gwele din.

Hañ hañ ! arru eo ar vuzetenn war an daol. Daoust hag-eñ zo lakeet eur bannah torr-sehed e-barz ? (*O selled*). O ! Krohenn ar chopin ! Eur voutaillad gwin roze ? Ya, 'ta, eur voutaillad Cabernet... ma 'n em dromplan ket. Heu, heu, 14 degre ? Ya, degreou Rozalie ; 14 dindan zero ? Hopala ! Me zo Kolaig med vo ket greet ar laig ganin 'vel-se. Gwelom petra zo 'barz ar bufed amañ. (*Selled 'ra ha kaoud unan all*). Setu amañ unan da vihannañ barreg da derhen an den 'n e blom.

Rosalie

(*O tond*). Alo, prest out ? Arru eo Ramzel.

Kolaig

Hañ ! ya, ya. Prest on just.

Ramzel

(*O tond*). Arru out prest, paotr ? Poent eo dim mond en hentchou. Ar werz a zo da diou eur, n'eo ket da deir eur.

Kolaig

O ! vefom ket keit-se o vond a-dreuz aze dre vesk ar haoh-kezeg leh vefom ket gwelet gand ar louzed. N'eo ket 'vel-se 'teus laret dim, Rosalie ?

Rosalie

N'ouzout kammed petra az-tez klevet. Hast buan karzañ a-raog, sell !

Ramzel

Geo, geo, a-dreuz 'h efom, 'vel 'h om kustum da vond, ya, a-dreuz, bez dineh, Rosalie. Ken emberr ! (*Mond a reont o-daou er-mêz*).

Rosalie

Diwallit, hañ ! vefe adjujet ar gwele-ze d'eun all, na pa'h afe deg mil lur.

⁹ e gachkoll : galleg : "cache-col".

Bezañ dineh, eme egile, hag eh on ive, sañset. Rag me gred 'm-eus kemeret 'vel vez laret, ma frekasion¹⁰ ha bremañ 'h an gand an hach da beurfoeltri ar hoz gwele-ze, ma'h aio en tan diwar hent lakaad eun all. (*Mond a ra er-mêz*).

(*Goude daou pe dri daol morzol vez klevet, o kanañ :*)

Ar gwele nevez a vo oar den penaoz,
Med n'esu forz, me gousko stard e-barz fenoz,
Hag a diroho en kichenn ma faotr-koz,
lon, la
Ha dip ha dap ha dip ha dap
N'on ket pinvig med me vo chik
Emberr e gwele Kolaig.
Laouen e kan ar muzik e alleluia.

Mari

(*O tond*). Gwall-ganañ rez, Rosalie. Deuz klevet ahanout e tro ront ar rod ganit.

Rosalie

Fidamdoulle 'vad, ma kar eun 'vo 'pad e vuhez oh ober gwad fall ha kozañ 'raio bepred.

Mari

Gwasañ tra a zo, an hini a gan deuz ar beure e vez laret e harm deuz an noz.

Rosalie

Petra, garmed deuz an noz ? N'eo ket posubl avad, nemed garmed gand ar joa a rafen pa vin eet 'n em gwele nevez.

Mari

'N ez kwele nevez ? Med o pigosed petra e oas aze ? Klevet 'reen ahanout o skei pa oan o tond.

Rosalie

Feiz sur, o peurdrailañ gwele Kolaig diwar hent lakaad egile emberr.

Mari

Emberr a lerez ? Me 'm-eus laret d'an hini deus du-mañ prenañ din eur vilin-gafe ive, med disfi 'm-eus petore marhajou a rafe an daou abostol-ze. Sell en petore stad 'oant arruet er gêr deh deuz interamant Piketez.

Rosalie

O ya, med hirie 'm-eus kemeret ma frekasion. Lez hañ hardi, diwar ar gwin 'm-eus roet dezañ n'aio ket o fenn en dorchenn.

¹⁰ ma frekasion : galleg.

Mari

Feiz 'vad, 'vid Ramzel n'eus ket kalz a arhant gantañ ive, med deh sur ne oa ket ive. N'onn ket penaoz 'devoa greet o hont. Eur billed a vil lur 'm-oa roet dezañ da lakaad eun overenn evid Piketez, ha se eo toud, koulz lavared.

Rosalie

'Hanta, me 'm-oa greet just 'vel-se ive, rei mil lur da Golaig da lakaad eun overenn. Ha koulskoude ar paour-kêz Piketez, pa oa beo, n'ee ket aliez d'an overenn.

Mari

Nann ! Med marteze 'n-eus muioh a ze a ezomm bremañ.

Rosalie

Añfin, añfin, lezom se evel-se.

Mari

Ya, rag me n'on ket deut amañ da zoursial deuz ar pezh na zell ket ahanon. Me 'zo deut da lared dit dond emberr da noz da evañ eur bannah kafe, rag mar gall Ramzel bezañ arru er gêr gand ar vilin nevez, eh a da vezañ greet eur bannah "pur jus". Keid zo ma 'h on-me gand dour chikore dre ma oa torret ma milin.

Rosalie

Biskoaz kemend-all ! Med penaoz az-toa greet da derri da vilin ?

Mari

N'eo ket me avad, med ma faotr-koz adarre ; sell amañ penaoz. Arru fall 'oa e zent, ne oa ken evid chakad.

Rosalie

Med me 'zoñje din justamant, te a chake dezañ peogwir 'vez o lared : « Mari du-mañ 'vez ordinal o chakad. »

Mari

Petra ? Me o chakad ? Digarez 'mez d'ober ive aliez, med avad chakad kreun dezañ ne rin ket, setu 'n-eus tapet ar pleg da valañ e voued er vilin-gafe, ken eo uzet he dent evel e reou ive.

Rosalie

Mad, mad. Tra-walh 'teus laret. Amañ eo e vo ar hafe emberr. Ar gwele nevez a vo red arozi anezañ a-raog mond e-barz.

Mari

Ma ! Rosalie, n'on ket kap da harz da lared dit 'mije ket bet a hoant d'ober evel-dout. Prenañ eur gwele bet gand tud all evel-se ! Ma teu da hennez bezañ leun a hwenn pe a bugnez !

Rosalie

'Hanta, 'n eur feson 'vefe 'med eur vad. Ma krogfe ar c'hwenn en Kolaig, e savfe kentoh euz ar beure.

Mari

Ya, ma arrufe gantañ 'vel 'oa arruet gand ar Markiz d'Argent-Court pa oa bet en Pariz, 'oa eet da lojañ 'n eun otel hag eñ o tiskenn euz e gambr da lared : « Me chomin ket er gwele-ze, rag gwelet 'm-eus eur bugnezenn war an oreille ».

Hag an ostiz da lared dezañ : « It dineh 'n ho kwele ; ar bugnezenn a zo unan varo. »

Rosalie

Unan varo, med ne oa ket intereset.

Mari

'Vel a lerez, en deiz war-lerh, eñ da lared d'an ostiz : « Gwir eo, emezañ, e oa maro ar bugnezenn, med n'ouzon ket ped kant a reou all a zo deut da hanternoz d'an interamant, ha toud o-deus kroget ennon o tamall din em-oa lahet o mamm. »

Rosalie

C'hoaz 'vez laret n'arru ket a droiou divalo gand ar re ah a da Bariz ? Med da hortoz se pa 'h out amañ, deus da zikour ahanon da beurdrailañ ar hoz gwele-ze, ma vo kaset da greiz ar porz da devi.

(O-diou). Ma vo greet eun tantad a joa neuze gand gwele Kolaig.

Eil lodenn

(Kolaig ha Ramzel, mezo o-daou, o tond).

Kolaig

Sell aze, n'eus den. Achu ar werz. Laret 'm-oa dit.

Ramzel

Achu ar werz ? Lakaad 'rez ahanon souezet. Damen 'vije ket bet gallet ober hebdom. Lar kentoh n'eo ket krog, hag az-toa doan 'vije gwerzet ar gwele.

Kolaig

Doan sur, rag pa 'm-oa klevet teir eur o son...

Ramzel

Te 'oar pegoulz 'vez teir eur ? Ya, ar hreisteiz az-toa klevet e Lanvezeg.

Kolaig

Me 'oar pegoulz 'vez teir eur ? Ya 'vad, pa gan ar hog war e glud 'vez teir eur du-mañ bep taol. Goud a ran petra 'glevan 'velkent, med n'ouzon ket avad dre beleh om arruet amañ. 'M-eus aon n'om ket deut a-dreuz 'vel 'nevoa laret Rosalie dim.

Ramzel

N'om ket deut a-dreuz, 'gav dit ? O ! N'om ket deut a-hed ive. Kentoh a-we.

Kolaig

Te a zo kaoz, pa dalhez da weañ ha da lakaad ahanon da gouezañ, med daoust penaoz hag-eñ om bet o weled toud an ostizien ive ?

Ramzel

Petra ? O weled toud an ostizien ? Ola 'vad ! Kaer meum bezañ klasket an dro hirrañ ha bezañ bet oh astenn on groñj en kalz a ostaleriou, me 'oar en tu piou n'om ket bet. En ti Mari-Gaol-Sklech.

Kolaig

N'om ket bet en ti Mari-Gaol-Sklech ? Geo 'velkent avad.

Ramzel

Ya, deh, pas hirie.

Kolaig

Deh ?

Ramzel

Ya, ma faotr. Sell, sell aze eur goz kador. Teul da reor war e henou aze, ha me 'h a d'ober memez tra.

(Tapoud a reont beb a gador, hag azezañ).

Ya 'ta, deh ; kaer 'm-eus bezañ kleuzet meur a chopin, ne gollan ket an Nord, er Hot-tu-Nord 'vel-se. 'Teus ket a zoñj en interamant Piketez deh, keid ma oa ar person o kanañ ar Libera 'oam eet d'ober on zamm karrigellad da di Mari-Gaol-Sklech ?

Kolaig

Hañ ya ! Gand an arhant 'oa roet dim gand da wreg ha ma hini da lakaad eun overenn. Evuruzamant meum eun tamm rabio euz ar gwenneien-ze 'benn hirie. Med sell aze eun dro-gamm c'hoariet ganim da Biketez.

Ramzel

O ! Selaou avad, ma karje Piketez bezañ eet d'an overenn pa oa kap da vond, 'vije bet kuit da gontañ warnom da vond evitañ bremañ.

Kolaig

Te, Ramzel, a gaoze 'vel eur levr. Te 'zo barreg da lared din petra 'm-eus aze, ma santan ma horzaillenn o vervi evel-henn ?

Ramzel

Petra 'teus ? Feiz 'vad, sehed moarvad evel don ive, med n'eus ket manet eru bannah treou 'n ez poutaill ?

Kolaig

'N em boutaill ? pe... peleh zo eur voutaill ?

Ramzel

Med war da gein, genaoueg, 'n ez muzetenn.

Kolaig

War ma hein ? (*O selled, 'n eur hoarzin*). Hañ yao ! boutaill venniget ! Sell, tra-walh da lahañ an tan da hortoz ar bomperien d'arruoud. (*Evañ a ra*).

Ramzel

Ya, med eh ! lonkez ket 'nezañ toud, hañ ! Me 'm-eus sehed ive. (*O tiframmañ ar voutaill*).

Kolaig

O med, selaou 'ta. Arru zo tud. Hañ ! Ya ! d'ar werz !

An Hucher

(*En eur lenn*). Dre urz ar justis, hirie d'ar 7 a viz Du 1900 "bisextile", eh a da vezañ gwerzet e oll draou da Soaig Lambave, e oll dreou nemed e wreg, diou niñsel, eun oreille hag eur holhed treid. Alo ! Tosteit, mar plij, evid an añcher kentañ.

Kolaig

(*O kreñchad en e zaouarn*). Mad, Aotrou Hucher, ma oh prest, nim 'zo ive.

Ramzel

Ya, nim 'zo gand se. Ma 'h eus bet gwelet biskoaz skei añcher, amañ zo unan, hag ar pezh a dalvezo an treou d'an dud all, e talvezfont dezañ ive.

An Hucher

(*O lenn*). Ar frejou a zo deg dre gant, ar baeamant, pep hini pa hallo, hag an hini n'hallo ket, 'vo lakeet ar werz warnañ ive. (*O sevel war eur gador*). Alo, 'vid

diskouel deoh eo teir eur, setu eun divuner, pe “réveil”. Gand hemañ, n’eo ket posubl ratoud an treñ, nag arruoud diwezad d’e labour, memez d’ar lun ar beure.

Ma teufe dezañ mankoud da divuni ahanoh, n’e-pezo nemed hijañ anezañ hag e sono ‘vel-henn.

Garañtiset eo beteg an deiz ma vo torret.

Alo, piou a lakeo an añcher kentañ ? Alo, pegement ? Pegement ?

Lolo

Pemp-kant, ma dilerh ket.

Ramzel

Laret ‘m-eus, ar pezh ‘dalvezo d’eun all e talvezo din ive. Pemp-kant !

Kolaig

Hañ ! Nim ‘n em heulio. Pemp-kant ive !

An Hucher

Hañ ! Er stumm-mañ ‘h a an treou da gregi drol amañ. ‘Vo ket an dud toud gand pemp-kant moarvad.

Ramzel

Med, med, ma ‘n em dromplan ket, teir gwech pemp-kant a ra mil pemp-kant.

Kolaig

‘Hanta ya. Tri femp pemzeg, daou, seiteg ha tri, ugent.

An Hucher

(*Droug ennañ*). Hañ ! ‘m-eus aon ‘vo red din lared deoh ho-taou serri ho kenou, peotramant n’om ket achu amañ c’hoaz. Alo, piou ‘lar welloh ? ‘Rit nemed lakaad brouill er hartou. Pegement ?

Babi

Mil seiz-kant !

Kolaig

‘M-oa ket laret deoh ? Tri femp pemzeg, daou ‘n-eus greet seiteg. Lak tri bremañ ‘ta, Ramzel, se ‘raio ugent.

Ramzel

Ugent, ugent, kant lur !

Razu

Daou vil lur !

An Hucher

Daou vil ! Daou vil diou wech ! Diou wech hanter ! Teir gwech ! Lahet ar goulou. Gwerzet an divuner. It bremañ da rei hoh ano d'an hini 'zo o verkañ.

Ha bremañ, eur mekanik da drei, trei ar rod, ya, eur "moulinex" extra. Eur vilin barreg da valañ n'eus forz petra, barreg d'ober sukr gand pebr, chikore gand kafe, bleud gand piz-logod. Alo, piou a zo prener ? Pegement ?

Ramzel

Me ! Me ! Honnez 'vo din-me da gas da Vari. Pemp-lur warn-ugent !

Kolaig

Deg lur war-nugent !

Ramzel

Ro peuh 'ta, te, babouzeg !

Kolaig

Med, med, 'vid sikour ahanout eo, glaourenneg.

Lolo

Kant lur ! 'Dalvez ket a boan ober goap.

Babi

Daou-hant lur ! Ma 'h aio ar hoñvers war-raog.

Ramzel

(Droug ennañ). A ! nann ! Dampret¹¹ 'vo krohen ma loerou. Diouzin-me 'vo ket greet a hoap. Pemp-kant, sell, 'vid diskouel deoh n'on ket a-du.

An Hucher

Pemp-kant ! Pemp-kant ! Piou a lar welloh ?

Ramzel

Pemp-kant ! Ya, pemp-kant lur hanter ma vez red !

An Hucher

Hardi dezi ! Pemp-kant hanter ! Añcher 'bed ken ? Eet ar vilin gand Ramzel. Alo, it bremañ da rei hoh ano.

Ramzel

Ola 'vad ! Me, rei ma ano ? Da biou ?

Lolo

Ha da betra ? Hemañ 'zo anavezet a-walh. Ramzel ahann ha Ramzel alese.

¹¹ Dampret : daonet.

An Hucher

Ha bremañ ? O ! “super-marché”, daou vekanik util-kaer en peb menaj : eun ekumunoar, sellit, da dastum an druzoni diwar ar zoubenn hag ar hoavenn diwar ar lêz, ya ‘ta, eur ziler koavenn.

Kolaig

Hañ ! Hennez avad, n’eus ket ezomm anezañ du-mañ, rag ma hini goz a lar din aliez : « Sell amañ, emezi, eur ziler koavenn ! »

Babi

Ya, me ‘glev lared ‘vez silet ar hoavenn du-ze gand lostenn da roched.

Kolaig

E ! C’hoant ‘teus da gaoud eun taol dorn ?

An Hucher

Alo ! Peuh ! Pe vefet bountet er-mêz. Med sellit ervad, da heul a zo ive eun taper kelien. Pegement ? Pegement ?

Razu

Deus ‘ta, aze ‘mañ ar jeu ; te ‘teus ar vrud da vezañ taper kelien.

Ramzel

Ha te ? Pren anezañ da lahañ fubu da lakaad ‘n ez soubenn, paotr soubenn ar rouz.

An Hucher

Alo ! Kuit a chikan. Pegement ? Piou ‘lako añcher ?

Lolo

E ! Me chikano ket. Kant lur ha daou !

An Hucher

Kant ! Kant ! Den ‘lar mann ? ‘M-eus aon n’eus ket a bres war an taperiou kelien.

Babi

Daou-hant ma eo mad da flistrañ soufr gand ar gwenan abalamour din da dapoud ar mel.

An Hucher

‘Hanta ya. ‘Vel-se e-po ar pod hag ar mel. Alo ! Daou-hant ! Daou-hant ! Piou a lar welloh ? Diou wech hanter... teir gwech ! Gwerzet.

Ramzel

Gand ar re-ze ‘vi arru mad gand da wreg.

Babi

Bremañ pa deuiio war ma lerh gand ar skubellenn, e flistrin flitox ganti.

An Hucher

Ha bremañ, daou vekanik all : eun distouwer, pe eun “tire-bouchon“ hag eur hog. Amañ ‘vo beh pe vin trompet. Ya, eur hog ha na pa vefe goullo ar varrikenn pa vo plantet ar hog-mañ ‘n he zal e teuiio gwin er-mêz !

Ramzel

Ola, aotrou ! Gwerzit ar re-ze a beb eil. Me ‘m-eus ezomm ar hog ha Kolaig an distouwer.

An Hucher

Ha petra c’hoaz ? Gwerzañ seurt bitrakou a beb eil ? Neuze ‘vefom ket achu ‘benn arhoaz ar beure.

Kolaig

Geo avad, abalamour da Ramzel ha din da gaoud pep hini e damm.

Lolo

‘Peus nemed skei añcher a beb eil hag an hini ‘nevo an taol diwezañ a baeo ar gwenneien dre livr¹².

Ramzel

‘Hanta, Kolaig, n’eo ket eun ali fall ; sell, dem dezi ‘ta. Neuze, tri-hant !

Kolaig

Goude ‘n em bartajfom : pemp-kant !

Ramzel

Seiz-kant !

Kolaig

Nao hant !

Ramzel

Unneg-kant !

Kolaig

Pemzeg-kant !

Babi

Hardi dezi ; gwerzit pa eo tomm an treou !

¹² dre livr : dre lur, an dregantad.

An Hucher

Alo ! Pemzeg-kant ! Pemzeg-kant ! Den 'lar ger ?

Ramzel

Med selaou, paotr Kola, ma ne sko den all ebed, me 'zo arru prest d'arreti, 'gavez ket ?

Kolaig

Feiz, geo, 'vel-henn n'eus ket kalz a añtretamant ; med sell, 'vid lakaad eur gont ront : c'hwezeg-kant !

An Hucher

'Vel-se 'komprenan. Ar seurt-mañ eo an dud. C'hwezeg-kant, hag ar frejou da baotr an añcher diwezañ. Den 'lar mann ? Gwerzet int. Bremañ setu aze pep hini e damm.

Razu

Ya, bet ho-peus peb a damm, paotred, med me 'gred ho-peus lakeet ar briz.

An Hucher

Hañ hañ ! Aze emañ an tamm en dro-mañ. Tosteit, me ho ped. Eur gwele, eur gwele kapitonet, eur baillasenn er foñs, plas e-barz da dri a-hed ha daou a-dreuz. Setu an talbenn, ar penn uhellañ.

Kolaig

(Trelatet). A ! Damen a vo krohenn rod karrigell d'ar gwele-mañ ne dostao, den ebed, pe vo gwelet da bed 'h aio ar barti.

An Hucher

Deus dezi 'ta neuze, lak an añcher kentañ.

Kolaig

Pemp mil ! Sellit, an añcher kentañ, med 'vo ket an hini diwezañ !

Lolo

C'hweh mil !

Kolaig

Sapre kev ivern, 'm-eus ket ezomm seurt dit da skei : barreg on c'hoaz ma-unan. Seiz mil ! Sell na pa ve fae ganeoh !

An Hucher

Seiz mil ! Seiz mil ! Piou a lar welloh ?

Ramzel

'N em dibab da-unan ma kerez ; amañ 'zikourin ket ahanout.

Babi

Eiz mil !

Kolaig

(*O lampad gantañ*). Serret 'teus da henou, krougadenn, gand da eiz mil, me 'm-eus ive kement-se. Sell, barreg on c'hoaz da gregi 'n ez kolier !

An Hucher

Arsa, ar memez hini ray toud an droug amañ ? Klask jeu euz kement den 'vo toud. Ar werz 'zo libr.

Kolaig

Pa vank dezañ ma gwele. Med, sell ! me 'h a da lakaad dezañ e benn a-raog en plas e benn a-dreñv.

Lolo

Nao mil !

An Hucher

Nao mil ! Diou wech, diou wech hanter, teir gwech ! Gwerzet da Lolo.

Kolaig

(*O tistrei*). Pleeh om arru ? Me 'zo eiz mil.

An Hucher

N'eus ezomm ebed euz da eiz mil. Gwerzet eo ha mad pell 'zo.

Kolaig

O ! kurunou ! Me 'lahfe ahanoh toud ! Peleh 'in-me da gousked neuze gand ma hini goz ?

Babi

Dindan pont ar yar.

An Hucher

Alo ! Dao bremañ d'an daol-noz ha d'an tapis. "Descente de lit" dous d'an treid noaz, barreg da azezañ warnañ da wiski ho loerou, hini goz ha toud ; hag eun daol-noz, plas e-barz da lakaad eur pod na vez ket eeun. Alo ! Piou a zo prener ?

Ramzel

Diwall, Kolaig, bezañ tapet diou wech. Laret 'devoa Rosalie dit lakaad deg mil.

Kolaig

Hag eh an d'ober. Sell ! deg mil lur. En dro-mañ 'vo ket greet ar loue ganin. 'Larfet ket diou wech hanter heb goud din. Pa 'm-eus ket bet ar gwele, 'mo an daol-noz ; ya, deg mil !

An Hucher

Deg mil. Alo ! piou 'ray eun tamm hejañ c'hoaz da Golaig, pa 'h eo fachtet koulskoude ? Alo ! Deg mil !

Razu

Pa 'n-eus sallet¹³ aneze ervad, lezom e dreou gantañ bremañ.

An Hucher

Añcher 'bed ken ? Diou wech, diou wech hanter, teir gwech ! Gwerzet !
(*Dond a ra unan bennag gand eun tamm paper*).

Setu eur helou ! Urz d'arreti ar werz. Savet zo tra-walh a arhant da baeañ ar gle. Ar justis n'eus mann ken da weled en ti Lambave. Pep hini da gas gantañ ar pezh 'n-eus prenet.

(*An oll a deh*). (*Da Ramzel*) : Alo ! Ramzel ! Hastit buan ramzelled¹⁴ ho flipiri ha d'ar gêr !

Ramzel

O ! Klevit 'ta, Aotrou Hucher. Me 'm-eus gwelet ken brao ha c'hwi 'n eun daol-noz.

Kolaig

Ya 'ta ! Ha ma 'peus c'hoant, vefet lakeet 'barz en homañ ive.

An Hucher

Hañ ! gortozit avad. C'hwi ho-peus greet tra-walh a drouz amañ hirie. Alo ! An treou en diretenn ha hemañ war ho skoaz 'vel ar bikoed pa vent o werzañ tapisou. Ha karzañ, mar plij. Ha bremañ d'e dro an hucher ah a ive d'ar gêr. Ha peuh da dud an ti-mañ pa 'deus paet o gle, rag an hini a bae e hle n'eus mann da lared dezañ.

Teirved lodenn

Mari

(*O tond*). N'eus den ebed ? Peleh out, Rosalie ?

Rosalie

(*O tond en tu all*). Peleh on ? Amañ sur, o selled etrezeg toull ar porz.

¹³ sallet : ker eo an traou.

¹⁴ ramzelled : dastum.

Mari

Hañ ya ! Me 'zo deut ive da weled hag-eñ 'oa ket arru an daou geveleg-se er gêr deuz ar werz.

Rosalie

Hañ ! ya. Ha sell, peleh eo arru an amzer. Ma vez ar gwele gante da vihannañ, pe eo devet egile. Med 'benn 'vo stignet hennez, sur ne vefom ket abred o vond da gousked.

Mari

Ar pezh 'zo sur, 'vid mezo ne dleont ket bezañ, pa meum ket roet arhant de...

Rosalie

Ro peuh din. Sell, c'hoari gand ar seurt lern-koz-mañ n'eus ket a voyen.
Laret 'm-oa dit em-oa roet da Golaig eur voutailad gwin badezet. Ma ! Kavet 'm-eus 'nezi er bufed aze. 'Michañs, keit 'm-oa troet ma hein, 'n-eus greet an taol ha kaset unan gwin mad gantañ.

Mari

Gwelet 'teus biskoaz, neuze 'benn 'devo kokennet¹⁵ honnez, 'vo arru ront o zalonou adarre. Laret 'm-oa dit e oas er abred o kanañ.

Rosalie

Hañ ! feiz 'vad, bremañ 'm-eus ket a hoant kanañ o soñjal petore marhajou 'devo greet ar re-ze.

Mari

Selaou 'ta ! 'm-eus aon int arru.

Kolaig

(O tond, krog 'n eur penn euz an daol-noz).

'Vountez ket re warnon, Ramzel. Lakaad a ri ahanon da gouezañ adarre.

Mari

Hañ ! Evel-henn e komprenan en dro-mañ zo prenet treou da vihannañ.

Rosalie

Gwelet 'h eus biskoaz ? Eun daol-noz hag eur holhed treid, me 'gred. Toud an treou-ze war varhad ar gwele ?

Kolaig

War varhad ? Heu... heu...

¹⁵ kokennet : lonket.

Ramzel

Petra 'teus laret aze, Rosalie ? Eur holhed-treid ?

Mari

Ya, pa 'deus sellet ervad.

Ramzel

Nann, hennez 'zo eun tapis da lampad er-mêz ar gwele.

Kolaig

Ya, eun tapis d'ober "pissenlit".

Ramzel

O ! Kolaig, chakad a rez galleg-saout ive. Sell ! lar 'veldon 'ta ! Eun "descente de lit". Krog er penn all, sell, ma welo ar merhed-mañ pegen chik eo, memez liou dezañ evel gwareg-ar-glao.

Kolaig

Ya 'ta, ha fresk ken eo krog da luhañ.

Rosalie

C'hwi, 'gredan, 'zo krog da luhañ ive. Gweled 'ran oh arru ken kraz adarre.

Ramzel

Kraz ? Pas me bepred, peogwir on bet kouezet en dour, pa moam sehed ha pa oa ken a-blom 'h om eet da drinkañ da feunteun Santez Varharid.

Mari

C'hoaz 'vez laret, ha peleh emañ da gasketenn ?

Ramzel

(*O tastornad e benn*). 'Mañ ket war ma fenn ? Med tap din 'ta ar millour da weled hag-eñ n'emañ ket 'n he flas. Neuze eo kouezet er feunteun.

Rosalie

Med, med, peleh emañ ar gweel ? Daosut hag-eñ 've kouezet er feunteun ive ?

Kolaig

Ar gwele ? Sell !... En daol... daol-noz.

Rosalie

Med sapre penn-koad, 'mañ ket ar gwele en daol-noz.

Ramzel

Damen nann, 'oa ket a blas dezañ. Leun-leun eo a dreou all. Sell ! Mari, da... da vilin-gafe.

Mari

Petra ? N'out ket o huñvreal ? Daoust hag-eñ 'vefes eet da brenañ eur moulinex ?

Ramzel

E ! Kleo 'ta, 'vid se, laret 'n-eus an hucher e oa eur "moulin" ex... extra, barreg na pa vefe da derri kraou.

Mari

Ya, pe da frikañ kafe d'az preudeur.

Ramzel

Me, me, breudeur ?

Mari

Ya, ar siñjed¹⁶, sell, pa 'h eo eur vilin-gafe 'm-oa laret dit, n'eo ekt eur mekanik da valañ treou poah.

Kolaig

Damen, Mai gêz, ar hafe 'zo moyen da boahed 'nezañ ive e-leh malañ, ha se a rafe soubenn ar hafe.

Rosalie

Soubenn ar hafe a laran-me ive ; muioh a hoant 'nefe eun da rei soubenn unneg eur hanter da seurt deoh.

Kolaig

'Hanta ya, ha pakañ ahnaom dioustu en tapis nevez-mañ.

Ramzel

Ya, en "descente-de-la-lit" ha bountañ ahanom en daol-noz goude. (*Daoulinañ a ra*).

Kolaig

Gortoz 'vid se ; red eo dim tennañ an treou er-mêz da gentañ. (*Daoulinañ a ra*).

Mari

An treou er-mêz ? Petra ar foeltr a zo aze c'hoaz ?

¹⁶ ar siñjed : galleg : ar varmouzien.

Kolaig

Petra lerez ? O ! sell ! eun "tire-bouchon". Dal, Ramzel, da varhadourez, pa 'teus prenet anezañ.

Ramzel

Ma marhadourez ? Hañ ! gortoz avad, ma n'ouzout ket petra 'teus prenet, me 'oar. Ar hog barrikenn 'zo din, med pas an distouwer-mañ.

Kolaig

Arsa, n'ez ket da gemer ahanon evid ar pezh n'on ket. Me 'ra ma hont. Eh oam war hanter peogwir e-meum skoet an eil war egile.

Rosalie

Skoet an eil war egile ? N'om ket souezet, hag arru prest d'ober adarre, me 'gred. 'Benn ar fin e savo jeu etrezoh c'hoaz.

Kolaig

Med se 'zo gwir ive, ar lokard-mañ 'n-eus ket a zoñj petra 'n-eus prenet. Med war hanter om. War ar frejou bepred.

Ramzel

War ar frejou ? Te 'teus skoet an añcher diwezañ, gand se emañ ar gwenneien dre livr war da gont, la !

Mari

Ar seurt-mañ, memestra, daoust petore trafikou 'deus greet an daou loen-mañ er werz-se ?

Kolaig

Trafikou ? Meum ket avad. Bet om er werz, na n'om ket 'n em werzet.

Rosalie

Bet oh er werz, ya, med pa laran, n'efet ket ken.

Ramzel

Hañ ! Sell-hañ amañ, ar hog barrikenn, o ! loen paour. (*Pokad a ra dezañ*). Laret 'n-eus an hucher na pa vefe goullo ar varrikenn, pa vo plantet hemañ 'n he zal, e teuo gwinn er-mêz.

Mari

Se 'zo ar gwasañ, avad, rag neuze ne vo ket a voyen da draillañ deoh.

Kolaig

Nann, med war hanter eh efom adarre, neketa, Ramzel ? (*O klask en daolnoz*). O ! med, sell 'ta petra 'zo amañ ! Da gasketenn. Dal, hast buan gwiski anezi.

Ramzel

Ma hasketenn ? Med 'mañ ket war ma fenn ? (*O tastornad*). A ! Nann avad, ro 'nezi din 'ta. Mad, bremañ on prest da vond adarre.

Mari

Prest da vond adarre ? Ya, d'ar gêr bremañ, da weled penaoz 'vo greet d'ober kafe pa 'm-eus pedet tud da dond da evañ.

Rosalie

A ! me 'oa in-zell da arrosoi ar gwele nevez ive, ha ne welan ket anezañ oh arruoud.

Ramzel

Geo, Rosalie, hennez marteze a arruo dimerher pe diriaou.

Rosalie

(*Droug enni*). Me 'gav din 'teus c'hoant da êsaad ober goap c'hoaz. Ha hemañ neuze a chom amañ da hlaourenni. Med hast buan, eur wech evid mad, lared din peleh emañ ar gwele ?

Kolaig

(*Beh warnañ*). Ma feiz 'vad, eet... eet...e...

Rosalie

Petra, eet eo ? eet gand eun all ? Ha me lared dit geuill 'nezañ ha lakaad deg mil !

Kolaig

Penaoz e heuilljen anezañ pa n'ouzon ket da gad peleh eo eet ? Med avad, lakeet 'm-eus deg mil.

Rosalie

En petra ?

Ramzel

Feiz sur, en daol-noz, hag en tapis da lampad er-mêz ar gwele.

Mari

C'hoaz 'vez laret ! Kas paotred d'ober marhajou.

Rosalie

Hañ ya ! Ar seurt-mañ 'vez ket krouet ken memestra ! Da betra foeltr zo ezomm eun tapis da lampad er-mêz ar gwele pa n'eus gwele ebed. 'Vel-henn eo bezañ tapet. Bremañ 'hallfom kousked dindan niñseliou an Tad Eternel !

Kolaig

Med n'eo ket me 'zo kaoz, med Ramzel amañ, pa ne zikoure ket ahanon da skei, hag an hucher 'nevoa lahet ar goulou a-raog lared diou wech hanter.

Ramzel

(Fachet). Hañ ! gortoz 'vad, paotr. N'a ket da damall ahanon pe me 'h a da dapoud krog 'n ez kolier. Deus er-mêz ganin, sell, da 'n em intent.

(Kregi a ra ennañ ; neuze e teu an hucher).

An Hucher

(Oh arruoud). Salud ! Salud ! Ola 'vad, petra 'zo nevez ganeoh ?

(An daou baotr a 'n em diskrog).

Mari

O Doue, sell ! Sell piou 'zo arru !

Rosalie

An hucher war o lerh ! Sur a-walh an daou-mañ 'deus greet eun torfed bennag er werz.

An Hucher

Nann, nann, n'it ket da spontañ. Greet o-deus eun tamm jolori, mez pas torfejou.

Kolaig

Ma ! Aotrou Hucher, kouzanti 'ran e oa arru tommet din, ha netra nemed gweled ahanoh eh on yenet dioustu.

Ramzel

Ha me 'ta, a oa savet ma bannahou d'am fenn ive, ha 'n eun taol, 'm-eus santet aneze o kouezañ d'an traou.

An Hucher

Ha setu divezvet an dud neuze. Mad eo se. Me 'zo deut da lared deoh penaoz an hini 'n-eus prenet ar gwele er werz n'eus ket klevet e jeu gand e wreg, peogwir eh eo eun daol-noz hag eun "descente de lit" eo o-devoa ezomm. Setu, ma karit dond da cheñch ganet, e-po ar gwele.

Kolaig ha Ramzel

Aze emañ ze, avad.

Mari

O ! Rosalie ! Petore chañs !

Rosalie

Ma ! Ma ! Daoust hag-eñ e tapfe ganin a-walh 'benn fin an dro ?¹⁷

An Hucher

Geo 'ta ! Red eo din anzav, me 'zo pell a zo oh ober gwerziou hag e welan penaoz ar baotred na vez ket o gwreg d'o heul ne reont toud nemed marhjou treuz.

Ha bremañ, Kolaig, hast buan degas an daol-noz hag an tapis hag az-to ar gwele da dond en-dro.

War ze, kenavo ar hentañ !

(Saludi a ra ha mond er-mêz).

Kolaig

Alo, Ramzel ! Sikour ahanon neuze, mar plij, eur wech c'hoaz. (*'N eur skei an tapis war e skoaz*). Krog 'n eur penn aze, ha me 'grogo er penn all.

Ramzel

'Hanta ya. Dalh ha me 'gigno¹⁸ ; dem da weled hag-eñ refom welloh tro er wech-mañ ?

(Kregi a reont unan bep penn d'an daol-noz ; saludi a reont ha mond er-mêz).

Mari

Sell aze, Rosalie, laret 'vez pep tra 'zo mad pa achu mad.

Rosalie

Gwir eo, ma 'ha an treou 'n o flas amañ fenez. Med da hortoz se 'vo bet eur pardon amañ gand gwele Kolaig.

¹⁷ e tapfe ganin a-walh 'benn fin an dro ? : em-ije chañs a-walh 'benn ar fin ?

¹⁸ Dalh ha me 'gigno : kaoz a zo deuz laza eur pemoh : unan o terhel hag an hini all o kignad.

Kant vloaz ma mam-gaer

C'hoarierien

Armand, ar mab-kaer.

Lucie, e wreg.

Ar vamm-gaer.

Nana, ar vatez.

Ar Mèr.

Guy, ar journalist.

Yann, an den koz

Armand

(*O tond er zal*). Pa laran, dalhed a rin ma zoñj euz an devez-mañ. Ne zouhetan da den ebed gweled e vamm-gaer o vond da gant vloaz. Ma 'mez ket kollet ma skiant 'benn noz am-mo chañs. Dal a boan ivez ober eur pardon a seurt-mañ gand eur goz tompi¹⁹ a seurt-se, ugent vloaz 'zo 'n he bugaleaj.

Lucie

(*O tond*). Petra 'teus laret aze, Armand? Ma mamm 'n he bugaleaj? Toupe²⁰ 'teus 'velkent oh ivanti ze, rag sur a-walh, te, 'benn 'vi arru en oad-se, ne gozei ket kenkoulz 'vel ra honnez.

Sell, me 'gav din 'teus ket skoulmet da gravatenn c'hoaz.

Armand

Tra-walh a dreou skoulmet a zo arru amañ, me 'gred, rag n'ouzon ket penaoz 'vefont diskoulmet.

Lucie

Rez 'med digaozeal 'vel pa vefes ket kontant. Arsa, 'vid ma mamm, n'eo ket kaoz 'h eo 'n em gavet kant vloaz, ze 'zo eun dra hag ah afe arruoud gand an dud toud. Hag a zo eur vizaj ouzit hirie wasoh 'vid reor eur marmouz 'n eun toull chafod. Soñj eun tamm petore enor 'h eom da gad o tremen, o tefilañ dre ruiou kêr da heul ma mamm, an daouarn o strakal dim. Soñj.

Armand

An daouarn? O! istoh 'vid an daouarn a strako sur a-walh 'benn emberr.

Lucie

Ya, an tan-artifis 'vel just a strako ive.

Armand

Petra... tan-artifis? Ha petra c'hoaz? 'Vo ket a dennou kanon?

¹⁹ tompi : galleg "toupie"

²⁰ Toupe : galleg.

Lucie

Serr da henou, sell, emberr az-to friko, ha goude 'velkent e ri eun dañs bennag ganti pa'h eo ma mamm. Kant vloaz 'zo emañ war an douar, ha den nemedout ne glemm diouti.

Nana

(*O tond, trelatet*). Itron Lucie, red eo din lared deoh, en dro-mañ 'm-eus arru dreist ma fenn gand ho mamm. A-seurt dezi n'eus ket bet krouet biskoaz. Deut mar kerit, da beurlakaad dezi he fañfurluchou.

Lucie

Med penaoz neuze n'eo ket prest ? Hag arru an eur.

Nana

Med n'onn ket ped gwech 'm-eus arru gwisked ha diwisked anezi. Jamez ne vez mad na faro a-walh. Arru 'm-eus lakeet dezi ouspenn seiz lostenn, ha bremañ zo degaset dezi eun all adarre en kado hag e vank hadwiski anezi da vountañ honnez dindan. C'hwi 'gomz euz eur fagodenn !

Armand

Arsa, med lakaad anezi war-benn 'vo greet buannoh.

Lucie

War-benn ? Ma serrfes da henou pa n'ouzout netra . Te 'teus gwelet biskoaz lakaad eur lostenn war-benn eur chal-tapis ?

Nana

Bet he-deus ive da heul he hadoiou eur boutou talonou spillou, med n'eo ket evid bale gante ; kouezañ 'ra war he genou.

Armand

Hañ ! ya, pa zo lakeet sav dindan talonou he zreid e kouez he fri d'an douar.

Lucie

Ya, med ar re-ze a zo da lakaad emberr da noz evid ar bal.

Armand

D'ar bal ? gand ar forh, ya. Me 'oar piou n'aio ket da dañsal ganti bepred, betegouzoud e plantfe he zalonou spillou en choukou ma zreid. (*O hijañ e skoaz*). Ar seurt-se 'vez kaset d'an dañsou ?

Lucie

Abalamour da betra n'afe ket ? Hirie he-deus frankiz da vond leh a garo, pa'h eo kant vloaz evid eur wech.

Nana

Da heul ze ne gav ket he bleo o lehañ na frizet a-walh dindan he hoof braz.
Med petra 'rin-me deuz ar greozenn-ze ?

Armand

Muioh heñvel deuz gloan maout pe deuz reun kezeg.

Nana

Goud a rit ive e oa prenet dezi 'benn vije kant vloaz eur mini-jup ha bremañ pa eo deut ar hiz deuz ar maxi, zo prenet unan dezi ivez hag e vank dezi lakaad an hini hir dindan, hag an hini verr war-benn.

Armand

(O c'hoarzin). 'Vel-se vont gwelet toud ; me 'gomz deoh euz eun dantifiliouzenn !

Lucie

(Dezolet). Ro peuh, sell, pa'h eo ma mamm ha da vamm-gaer.

Armand

Unan gaer evel a lerez, gand seiz lostenn, eur mini war-benn eur maxi !
(Klevet 'vez ar vamm o huchal : Nana ! Nana !)

Lucie

Nana, hast buan da beurlakaad he zreou faro dezi, peotramant ne vo ket prest 'benn vo krog ar hleier da zon.

(Mond a ra Nana er-mêz).

Ha te, Armand, e vank dit achui da 'n em wiski ive, peotramant pa diskenno ma mamm, ma vezez ket prest, e klevi da jeu adarre.

Armand

Sell ! Me 'zo arru fae ganin gweled petore sirk a zo montet amañ hirie, ar hleier o vond da zon wasoh 'vid da zul Fask, 'michañs e vo pomperien o skei koñfite ganti. Gweled a ran zo lakaet a-dreuz ar ruiou rubanou da dapoud kelien.

Lucie

Ya, pe da dapoud ahanout, n'anavezet ket rubanou euz girland ? Red eo lared vefes jalouz euz da vamm-gaer, med aze e welez emañ ar mêt a-du ganti, troet d'ober enor dezi.

Sur mad, ar mêt 'n-eus kemeret digarez 'vel vez laret d'ober reklam evid rei c'hoant d'an dud da dond da chom da gostez Lannuon, o vezañ amañ e vev an dud da goz. Ma mamm he-deus lakeet amzer da vond da gant vloaz, med arruet eo.

Armand

(*O tapoud e dog*). War ze, ma'h eo an tog-mañ 'm-eus da lakaad, gweled a ran eo dislivet, muiouh a hoant, sell, da rei 'nezañ d'ar yer d'ober o nez evid da lakaad anezañ war ma fenn.

Lucie

Na pa ve eun tamm dislivet, den ne zello ouzit ; toud an dud a skoio o daoulagad war ma mamm.

Armand

(*O lakaad e veloñ*). Ma ! Ma ! da bep seurt noad e vez taoliou lagad neuze.

Lucie

Serr da henou 'ta ! Arru eo ma mamm.

Armand

(*O saludi ; a-gostez*). Salud, steredenn vor, Rouanez ar Vretoned.

Ar vamm

(*Gand pres*). Lucie, Lucie, sell hag-eñ eo eeun ma hoof ? Hag-eñ n'eo ket hirroh an eil lostenn evid eben ? Hag-eñ zo lakeet tra-walh a dour c'hwez-vad ganin ?

Lucie

(*O vriatañ anezi*). O ! Geo, mamm-gêz. Yaouank ha koant out evel eur berlezenn.

Armand

(*A-gostez*). Ya, lugernuz 'vel eur steredenn losteg.

Lucie

Med, mammig paour, kerz 'n ez koazez ! (*O tresañ anezi*).

Ar vamm

(*D'he mab-kaer*). Ha te neuze, out c'hoaz en korv da roched ? N'on ket souezet ganit, o ! med n'eo ket tener ma vezez ket prest, e chomi er gêr ; eru porjinell nebeutoh d'ober mez dim.

Armand

(*Droug ennañ*). Ola 'vad ! Me houlenn pehini ouzim on-daou eo ar muiañ porjinell ? Med da hortoz se, dalhit soñj oh em zi.

Ar vamm

Hañ ! ya. Bezañ eo hemañ eun ti, ar pevar avel ruz o tond e-barz dre an toullou chafod. Ma 'mije ranket tremen amañ ma yaouankiz, 'mije ket tapet mond da gant vloaz. Torr-gouzoug dre-oll, paneverd 'h on lest ha skañv ma zroad, 'mije greet amañ n'on ket ped añtors.

Armand

Petara, añtors ? Neuze 'dalvez ket a boan kaoud eur vaz wenn.

Ar vamm

Med homañ 'h on paouez kaoud en kado.

Armand

Ya, honnez zo prenet deoh 'benn 'vefet dall.

Ar vamm

(O skei he baz gantañ). 'Benn vin dall ? 'Benn neuze avad e vin kosoh 'vid n'on bremañ ha te ne weli ket sklêr pell a vo.

Lucie

(Gand douster, o tapoud he baz). Alo ! Alo ! Ma mamm ! Bez gentil hirie da vihannañ. Sell ! petore gouel 'ver oh ober en ez enor, ar hleier hag ar muzik o vond da zon. Glazur ha bleuniou a-dreuz a-uz d'ar ruiou.

Ar vamm

Petra ? 'Gavit ket 'm-eus meritet ? Ne reont nemed o dever. Me 'gav zoken 'oa gleet d'ar mêr ha d'ar goñseillerien bezañ greet kaerroh evid-se evidon 'velkent. Evid eur wech ma'h on kant vloaz ! Unan evel don a zo gleet dezi kaoud lore. Pa zoñjan en hini 'm-eus gwelet he foltred war ar journal. Kant vloaz ive, med ma Doue, kollet he dent hag he bleo. Koeñvet ha dislivet he hrohenn. Bouzar hag intourdi. 'Kichenn me !

Lucie

O ! ya, ma mamm, te 'zo chomet 'vel pa oas pemp bloaz warn-ugent.

Armand

Tud arru koz ? Marteze 'peus c'hoant da lared om kosoh evidoh ?

Nana

(Gand lizerou). Setu amañ, mamm-goz, n'on ket ped telegramm adarre, da felisitañ sur a-walh. Ha tud a zo ive o tegas fleur ken n'ouzon ken peleh bountañ aneze !

Lucie

(O lenn unan). Setu, hemañ 'zo digand Prefed Sant-Brieg, da ginnig deoh e zoujusañ gourhemennou gand hetou a vuhez hir ha paduz.

Ar vamm

Hag ar sou-prefed 'n-eus ket degaset unan ?

Lucie

Med nann ; hennez 'vo er penn a-raog bremañ-souden gand ar mêt hag ar pennoù braz all.

Armand

(O lenn). Setu eun all digand lutanant ar jañdarmiri, da zouheti deoh devez mad ha chañs da weled an devez-mañ ouspenn eur wech.

Lucie

Hemañ neuze a zo digand depute Lannuon, da zouheti deoh yehed da gozañ, kuit da zotaad. N'eo ket libr da dond ; 'n-eus da vond d'eun eured-aour.

Ar vamm

Med penaoz ne deuo ket d'an overnn ha d'ar friko pa eo pedet ?

Armand

Nann, emezañ, dre ma n'oh ket bet biskoaz kliantez d'ar jañdarmed, bet biskoaz e violoñs nag er prizon, na bet ezomm da glask alkohol 'n ho kwad. Pa vin-me kant vloaz, 'vo ket digarez da lared se.

Ar vamm

D'e eured-aour ! Me 'roio amzer dezañ da vond d'e eured-aour ! A ! Lez hañ hardi. Pa vo kant vloaz, me n'in ket war e lerh ive.

Armand

N'eus ket ken da vihannañ ? N'onn ket penaoz n'eus ket unan digand Prezidant ar Republik ?

Ar vamm

Kleoud 'raje bezañ bet avad, ya, Jiskar, ma vije bet eun hanter den, 'vije deut da zaludi ahanon, rag hennez, 'benn vo kant vloaz, 'vo ket kap da hoari ganin-me.

Nana

(O tond). Amañ zo arru eun aotrou yaouank deuz Pariz hag e-neus c'hoant da weled "la centenaire".

Ar vamm

Euz Pariz ? Deuz perz Prezidant ar Republik, sur mad. Med hastit buan ober dezañ antreal 'ta.

Guy

Salud, aotrou, itron. Salud, mamm-goz "la centenaire".
(Armand ha Lucie, 'n eur zerri an dorn, a zalud an aotrou).

Ar vamm

“La centenaire” a lerit ? ‘Dougan ket ma noad, geo ? Penaoz ‘peus gouezet ‘oa me ?

Med c’hwi ho-taou aze, it da weled hag-eñ n’on ket ‘n em hambr ha lezit ahanon d’ober ma haoz gand an den yaouank-mañ.

(Mond a reont er-mêz).

Med azezit ‘ta, da lared din hag-eñ oh euz Pariz ? Deuz perz Jiskar ?

Guy

Nann, nann, me ‘labour evid an “Tregor”, journal Lannuon. Me ‘zo eur Breton ive hag eh on deut da dennañ ho poltred ha d’ober eun artikl diwar ho penn da lakaad er journal-ze.

Ar vamm

Hañ ! Hañ ! Ze ‘dalvez a boan da vihannañ. Journalisted Lannuon ‘oa gleet deze bezañ greet kemend-all ive, med nann, ne gomzont nemed deuz ar re ah a da hoari fot-bal, ha pa n’on ket kap da vond ken, ne zellont ket ouzin bremañ.

Guy

Hañ ! Ne zellont nemed ouz ar sportived. Ha me eo gand ar re goz ‘mez c’hoant da gaozeal. Setu ‘h an da houlenn diganeoh petra ‘peus kavet euz ar “siècle”, ar hantved, ‘peus tremenet ?

Ar vamm

Hañ ! feiz ‘vad, ‘m-eus ket kavet aneze hirroh ‘vid ar hantvejou all ive, ha ‘m-eus ket a geun da vezañ eet da gant vloaz. Hirie ‘m-eus tu da dipitañ ar henaoueien n’int ket deut d’am heul. Nann, ar re-ze n’eus hini ‘bed aneze ma noad.

Guy

Penaoz ? ‘michañs oh ganet amañ hag ho tud a-raog deoh ?

Ar vamm

(Trist). Ya, med siwaz, ma zad ha ma mamm a zo maro. Ya, kleo, me ‘zo eur vinorez.

Guy

En ho famill, mond a ra an dud da goz ?

Ar vamm

N’eont ket, sur, tamperañchou divalo ; ma daou vreur a zo marvet da bevarzeg vloaz ha pevar-ugent ha ma hoar n’he-devoa nemed naonteg vloaz ha tri-ugent.

Guy

Marteze bremañ ‘larfet din ive eun dra bennag euz an treou ar muiañ grevuz ho-peus gwelet em-pad ho puhez ?

Ar vamm

Hañ ! feiz 'vad, kentañ tra souezuz em-oa gwelet, ze 'oa er bloaz 'oan ganet, e oa bet revet ar patatez abred, deiz foar ouel-Yann.

Guy

Deiz foar ouel Yann ? N'en em dromplit ket a dat²¹ ?

Ar vamm

'N em dromplañ ? Me 'gred 'velkent on koz a-walh da houd petra a laran. Sellit, goude neuze, er bloaz 'oan dimezet, e oa deut an Amerikaned, gand o gweturiou da nijal, da skei dorifor 'n on farkeier, jalouz o weled ar Vretoned o kas patatez da Vro-Zaoz. Hag e vijem gand on tavañjer o tastum ar bekou bihanze, bugale ar skol o sikour ahanom.

Guy

Eur memor dispar e-peus ; c'hwil ho-po soñj em-pad pell, sur mad, deuz devez ho kant vloaz ive, kemend a dreou hag ah it da weled hirie.

Ar vamm

(*Stad enni*). Te 'lar gwir, paotr bihan. Da gentañ, goude an overenn, e teuo toud an dud da bokad din d'ar sikritiri ; goude 'rin tro kêr kazellet gand an Aotrou Mêr hag ar Sou-Prefed. Ahane 'h efom d'ar mêri evid ar gwin fin.

Guy

Hañ ! ya, evid ar "vin d'honneur", da drinkañ d'ho yehed. Ha goude, peleh emañ ar pred ? ar banked ?

Ar vamm

O ! Hervez kleved, 'n eun otel a deir steredenn. N'on ket kap da lared peleh.

Guy

O ! E Lannuon sur a-walh ; aze zo eun otel 'vel-se justamant.

Ar vamm

Ma Doue, an teir steredenn o-devoa renet an tri Roue da graou ar Mabig Jezuz. N'eo ket da Lannuon avad.

Guy

Nann, nann, da Vetleem, med n'eo ket di 'h efet d'ho koan, peotramant 'vo ket abred.

Ar vamm

²¹ a dat : galleg ; a zeiz.

Damen, a-raog koan 'm-eus da vond da Zerwel da gemer an helislosber d'ober eun dro nijal a-uz da Berroz.

Guy

Hañ ! ya, sur mad, 'vo paeet deoh ar "baptême de l'air" 'n eun helikopter.

Ar vamm

Ha 'n eur diskenn 'm-eus da douch eur chek a eur milion.

Guy

O la la ! Milionerez devez ho kant vloaz, med petra 'refet gand an arhant-se ? N'arrufet biken da dispign kement-se.

Ar vamm

Petra ? Kredit ahanon pa laran deoh, êzetoh eo dispign evid dastum ; me 'h a da vired ma milion 'benn 'vin kosoh.

Guy

Gweled 'ran e-peus kalz a skiant-prenañ. Poent braz lakaad ho poltred war ar journal. Eh an da dennañ ahanoh.

Goulenn 'ran diganeoh eur hoar zadenn vihan, pas unan re ledan.

(Ober a ra eun tamm dresañ dezi).

Ar vamm

Hañ ! hirie on kontant 'velkent, da vond war ar journal.

Guy

Mad, trugarez deoh. Bremañ a-raog ho kuitaad, marteze e lezfet ahanon da bokad deoh, pokad da unan kant vloaz, ze dougo din chañs.

Ar vamm

(O sevel). 'Hanta ya, chañs d'ober eun dimezi mad.

Lucie

(O tond). Maman, maman, arru eo an Aotrou Mêr.

(Ar mêr a deu ; Armand kerkent).

Ar Mêr

Salud ! Salud ! Mamm-goz. O ! Med c'hwi 'zo faro-fresk ha yaouank, sellit ! Red eo deoh rei eur pok din, a-raog ho-pefe roet aneze toud d'an dud all.

Ar vamm

Hañ ! gand plijadur avad. E oam justamant o rei an hini kentañ d'ar paour koant-mañ hag ah a da lakaad ma foltred ha ma istor war ar journal, zoñj deoh.

Ar Mêr

(*Da Guy*). Hañ ! Mad-kaer. Enoret on oh ober anaoudegez ganeoh.

Guy

Ken enoret all, med ma digarezit, red eo din ho kuitaad.
(Selled 'ra e voñtr, lared kenavo d'an oll, hag er-mêz).

Armand

(*D'ar mêr*). Med azezit 'ta, Aotrou Mêr.

Lucie

Ya, azezit aze 'kichenn ma mamm.

Ar Mêr

Heu... ya, azezet 'vijen bet gand plijadur med... sell aze... paneverd... sell aze... n'on ket êzet 'n em dillad.

Armand ha Lucie

A !...

Ar vamm

Penaoz se ? Eur porpant re vihan ?

Ar Mêr

Heu... heu... da lared eo, prest pep tra, lakeet ma zeizenn. Kêr Lannuon 'oa o vond d'ober an treou war don ar hrampouez gwiniz en enor d'an hini gosañ euz he bugale.

Ar vamm

(*Oh azezañ*). 'Hanta ya, hag eh eo me eo pa 'm-eus kant vloaz hirie, ya, kant vloaz 'baoe ma'h on difluket.

Ar Mêr

N'on ket heb goud, med sell aze, er vunutenn diwezañ zo justamant difluket unan all hag a zo eur bloavez kosoh evidoh, peogwir eo eur bloaz ha kant.

Ar vamm

(*O sevel*). A ! Seurt kaojou ne chomont ket 'n o zav. Daoust piou a vefe ar grampouezenn-ze hag a beleh ? Me 'm-eus anavezet biskoaz oñgnonenn kosoh 'vidon. Nann, piou 'vefe honnez ?

Ar Mêr

N'eo ket "honnez" med "hennez", eur paotr koz eo, ya, eur bloaz ha kant. Kavet eo e noad er mêri. N'eus ket, mamm-goz, da lared : ar hosañ eo ; tremen a ra a-raog deoh. N'on ket hep kaoud despet.

Armand ha Lucie

N'eo ket fall ze, memestra.

Ar vamm

(Pennfollet). Gevier, gevier. Da gentañ, toud ar baotred kosoh evidon a zo foeltret pell 'zo, pe deuz lonkañ re, pe deuz labourad re nebeud. Me 'houlenñ peleh 'vefe an toñseg-se kosoh evidon, ma 'h in da grougañ anezañ.

Ar Mêr

Peleh ? 'Mañ ket a-bell 'vad. Aze 'n em gwetur en toull an nor.

Armand

(Souezet). Hañ ! Aze emañ ganeoh ?

Ar vamm

Petra an tanfoeltr ? Hañ ! Hastit buan avad, Aotrou Mêr. Kerhit anezañ amañ, ma kanin e jeu d'ar peroked-se.

Ar Mêr

(O vond er-mêz). Hag eh an d'ober, sellit. Ha pa po gwelet e zent, e larfet din hag-eñ n'eo ket kosoh evidoh ?

Lucie

Ma mamm, selaou ahanon. N'a ket da gaozeal divergont deuz an den koz-se. Me 'oar a-walh eo despetuz gweled ar gouel-mañ kouezet en dour, med n'eo ket eñ 'zo kaoz ma eo tremen kant vloaz. N'a ket d'ober trouz da lakaad mez dim c'hoaz dirag an Aotrou Mêr.

Armand

Nann, me 'gred ho-peus arru chikaned tra-walh a dud kant vloaz 'zo hag eo arru poent deoh lakaad dour 'n ho kwin. Me 'rank ober aliez ive. Tachit d'en em gleved doustadikoh evid-se gand an den-ze, ma vo achu ar pardon da vihannañ.

(Ar mêr o tond gand Yann).

Yann

(O sevel e dorn). Salud ! Oll dud an ti.

Ar Mêr

Setu amañ an den enorabl, ar zoudard koz dezañ ar vedalenn viliter, hag a zo 'n em gavet, heb goud dezañ, da lakaad brouill 'barz ar gouel.

Ar vamm

Hañ ! C'hwi eo hennez ? Hag a zo lampet en kant vloaz evid enebi ha trohañ a-raog din-me !

Yann

Iskuzit ahanon avad, mamm-goz, me 'm-eus biskoaz trohet a-raog den ebed. Gand se, n'eo ket da eur bloaz ha kant e teuin d'ober ive. Nann, war ze, eh eom da 'n em intent.

Ar Mêr

'Hanta ya, 'n intentit; me 'h a da dehel pemp munut, rag evel mêr, n'hallan ket mond muih a-du gand an eil evid egile. 'N em glevit etrezoh.
(*Mond a ra er-mêz*).

Ar vamm

'Vel-se, ha c'hwi ho-taou ive, it er-mêz, ma vo gwelet da bed 'h aio ar barti-mañ.

Lucie

(*O tehel*). Bez fur, ha teul ple petra da lared.

Yann

Ma ! Red din lared deoh pegement a blijadur a ra din ober ananoudegez ganeoh. Pegen ouesk oh gwisket en Bretonnez. N'eo ket posubl 'vefeh kant vloaz. 'Doug it ket ho noad.

Ar vamm

Marteze eo ma noad a doug ahanon, med c'hwi avad, ne deufet ket da gontañ din e-peus eur bloaz ha kant. Gweled 'ran e-peus daou dant-korn c'hoaz ha lagad lemm.

Yann

Geo 'ta, eur bloaz ha kant, eiz deiz a zo, med feiz, ya, bezañ 'm-eus daou gildant ha ma dent-furnez c'hoaz. N'on ket re lunatig ive. Gweled mad 'ran e-peus eur wenanenn war ho chod.

Ar vamm

(*Fae ganti*). Ola 'vad ! N'anavezit ket eur wenanenn deuz eur galedenn goantiri ? Deuz eur "grain de beauté" ma eo welloh ganeoh ?

Yann

Hañ hañ ! iksuzit ahanon, med eun tamm on pell ouzoh ; marteze ho-pije laret din azezañ hag e welfen welloh ?

Ar vamm

Azezañ ? E ! War ze avad, me 'welan ket berr. Med ar pezh 'm-eus c'hoant da houd eo penaoz e vefeh eur bloaz ha kant just bremañ ha ne oah ket kant vloaz warlene.

Yann

Da lared eo, me 'oa pell a zo o stourm da lared e oan koz, ya, o 'n em dougen yaouankoh, o soñjal fortuni êzetoh, rag me 'lar deoh, eur paotr e-unan 'n e di, 'zo 'vel eur garrigdell dirodet.

Ar vamm

(*Souezet*). A ! Doue ! N'oh ket dimezet c'hoaz ? Arru 'vefe poent deoh avad.

Yann

Dimezet ? Geo sur, ha da driweh vloaz ha pevar-ugent 'h on chomet intañv 'vid an deirved beaj, hag em-oa c'hoant da adober ma buhez, da gaoud unan yaouank. Allaz !

Ar vamm

Marteze oh bet re difisil ? Rag peurvuiañ ar re goz a damant muioh evid ar re yaouank.

Yann

Feiz sur, kement ha kad, em-oa c'hoant da gad unan na dije si ebed.

Ar vamm

Me n'ho-peus ket kavet ?

Yann

Geo, med hi a oa evel don ive, c'hoant da gaoud unan hep si. Setu he-deus lezet ahanon.

Ar vamm

Ba ! Laret 'vez, unna kollet, deg kavet !

Yann

O ! 'm-eus ket ezomm deg. Ma 'mije kavet unan deuz ma zoñj, ya, red eo kouzanti mond da zon ar hloh da unan deuz ma noad, rag n'eo ket brao din 'n em zi, ma-unan ; ezomm 'm-eus da glask harp... (*Goude eur poz*). Penaoz, c'hwi 'zo koz-plah-yaouank ?

Ar vamm

N'on ket fidamdouille ! Intañvez, ha siwaz mamm-gaer. Ma mab-kaer ha me a 'n em glev evel ki ha kaz. N'eo ket brao din 'n e di. Kontant 'vefen a-wechou da gaoud harp e leh all ive.

Yann

Er gont-se, pa om on-daou o klask harp, ma 'n em glevfem da... da... 'n em harpañ ?

Ar vamm

Ma Doue ! Lakaad 'rafem komz ouzime. Petar 'larfe an dud ? Ha ma bugale ?

Yann

A seurt a garfont. Me 'zo major, c'hwi ive. Sellit, n'eh eus nemed lezel ma baz penn-kamm da gregi 'n ho hini, hag eo greet ar marhad.

Ar vamm

Ma feiz... ma oa ze d'arruoud.
(*Ar m'êr o tond, Lucie hag Armand d'e heul*).

Ar M'êr

Alo ! an eur a zo. Poent eo mond. Krog ar hleier hag ar muzikou da zon. Sellit 'ta, me 'gred eo sac'het an eil baz-kamm 'n eben. Hañ ! ze zinifi eun dra bennag. Me 'zo sur, c'hwi 'zo o vond d'ober marhajou. Soñjet em-oa 'vije plijet an eil d'egile.

Yann

Ma feiz ya, 'vel-se eo bet kont.

Lucie

Ma ! Ma ! Memestra, ma mamm !

Armand

(*Sodet*). Marhajou ! Ha petra c'hoaz ? Hañ ! Ne vanke nemed se, avad. Daoust hag-eñ ne oa ket tra-walh din kaoud ma mamm-gaer war ma hein hag eh an bremañ da gaoud eur lez-tad ! Ha goude em-mo breudeur vihan ? Ha pegoulz em-mo neuze heritaj deuz an hini goz ? Sellit ! An tan er varakenn.

Ar M'êr

Med ma den, n'it ket da lampad. Evel-se, 'h it da difoarañ outi buan-ha-buan, ya, pa 'mañ ma zeizenn ganin ha pa 'mañ an treou deuz se, d'ar m'êri dioustu. (*O skrabad e benn*). Med gwasañ tra a zo, n'em-eus ket a droed, hervez ar lezenn, da gontradi eur paotr a-raog triweh vloaz na goude kant vloaz. Hag amañ an ozah yaouank a 'n-eus eur bloaz ha kant. Red 'vo tennañ dispañs digand Prezidant ar Republik.

Ar vamm

(*Nebet*). O ! Med neuze e tegouezo gortoz ?

Yann

Ha gortoz pegeid ?

Armand

Ola ! Tonton ! Gortoz ebed pa 'peus c'hoanteet ma mamm-gaer. Kasit anezi ganeoh dioustu ma welin sklêr 'n em zi. Hag en dro-mañ 'h an da wiski ma forpant da vond da eured mam mamm-gaer.

Lucie

(O juntañ he daouarn). O ! Petore devez ! Ken a welan an treou o trei.

Ar Mêr

Ya, med trei a reont mad. Ya, me 'h a da vodifiañ ar lezenn evid eur wech. Roit ho preh an eil d'egile ha deut toud war ma lerh d'ar mêri, goude d'an iliz, hag eh it da weled eun eured seurt n'eus biskoaz gwelet e Kêr Lannuon.

Yann

(O kregi 'n he breh). Alo ! Dem neuze, med red 'vo dim saludi an dud.

Ar vamm

(O sevel he baz). Ya, saludom an dud evel-henn.